

Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Гриценко А. П.

**КАЛЕНДАР ЗНАМЕННИХ ДАТ І ПОДІЙ
ІСТОРІЇ ГЛУХІВЩИНИ:
2024 рік**

Довідкове видання

Глухів,
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка
2024

УДК 94(477.52 – 21) (059.3.) «2023»
К 17

Рекомендовано до друку вченою радою Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (протокол № 5 від 28 листопада 2024 р.)

Рецензенти:

Дегтярьов Сергій Іванович, доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри історії Сумського державного університету, в.о. голови Сумської обласної організації Національної Спілки кираєзнавців України ;

Курок Олександр Іванович, доктор історичних наук, професор, ректор Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка

Календар знаменних дат і подій історії Глухівщини: 2024 рік. Довідкове видання (електронне видання) / Автор-упорядник: Андрій Гриценко. - Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2024. - 78 с.: фото.

У даному довідковому виданні представлено систематизована інформація про знаменні дати і події з історії Глухівщини, ювілеї яких припали на 2024 рік. Також розміщено матеріали, які допоможуть здобувачам освіти та викладачам й педагогам освоїти інформацію про минуле історичного регіону північного сходу України.

Довідник розрахований на викладачів і студентів закладів фахової передвищою та вищої педагогічної освіти, учителів, учнів закладів загальної та позашкільної освіти, що вивчають історію рідного краю.

Вступне слово

Вашій увазі представлено систематизована інформація про знаменні дати і події з історії Глухівщини, ювілеї яких припали саме на 2024 рік. Географічно до поняття Глухівщина взято, перш за все, ареал історичного міста Глухів та

території Глухівського району в межах 2020 року (до входження, внаслідок адміністративно-територіальної реформи в Україні, його населених пунктів до укрупненого Шосткинського району Сумської області). Також події, що відбулися до XIX століття включно локалізовані за територіальним принципом населених пунктів Глухівського повіту тодішньої Чернігівської губернії.

Окрім суто знаменних подій до цього вже другого довідкового видання увійшли ювілейні дати видатних історичних персоналій: уродженців та жителів Глухова й суто всієї Глухівщини.

Структура довідника повторює принципи побудови подібних видань всеукраїнського та обласного рівнів, зокрема «Календаря знаменних і пам'ятних дат Сумщини» та інших подібних.

Довідкове видання починається суто з хронографа, де за місяцями подається інформація щодо знаменних та пам'ятних дат року, ювілеїв славетних діячів. Далі за ним подані статті-дослідження про найбільш знаних земляків та деяких важливих ювілейних подій 2024 року.

Запропоований вашій увазі довідник неодноразова апробувався на сторінках періодичної преси, зокрема, в газеті «Данкор. Глухів», в 2002-2008 роках та сторінках новинного сайту «Глухів. Сіті» в 2023-2024 роках, побачив світ в 2023 році, а також, широко використовується автором-упорядником в освітньому процесі здобувачів вищої освіти спеціальностей 014. Середня освіта (Історія) та 032 Історія та археологія Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Довідкове видання стане в нагоді, перш за все, педагогічним та науково-педагогічним працівникам, здобувачам позашкільної, загальної середньої, передвищої та вищої освіти, які вивчають історію та цікавляться минулим рідного краю, а також науковцям, бібліотечним працівникам, краєзнавцям, журналістам, архівістам, мистецтвознавцям та публіцистам, а також музейникам та широкому колу читачів.

*З повагою, автор-упорядник, Андрій Гриценко,
доктор педагогічних наук, доцент, директор Навчально-наукового
інституту Філогії та історії, доцент кафедри історії, правознавства та
методики навчання Глухівського національного педагогічного університету
імені Олександра Довженка,
член Національної спілки краєзнавців України.*

Січень

1 січня
Новорічне свято
Всесвітній день миру

Встановлений у 1967 році Папою Римським Павлом VI, Всесвітній день миру проводиться в перший день з початку року. Це день, коли віруючі християни, об'єднуючись, здійснюють спільні молитви за мир

2 січня

75 років від дня народження **Миколи Петровича Базиля** (1949-2015) – українського живописця, члена НСХУ, учасника республіканських і всеукраїнських виставок, уродженця с. Сліпород Глухівського, нині Шосткинського району.

3 січня

70 років від дня народження **Віталія Андрійовича Шума** – українського майстра з різьблення по дереву, члена Національної спілки майстрів України, заслуженого майстра народної творчості України, уродженця с. Некрасове Глухівського, нині Шосткинського району.

60 років від дня смерті **Миколи Миколайовича Гришка** (1901 – 1964) – українського вченого, доктора сільськогосподарських наук (1936), професора (1937), дійсного члена Академії наук УРСР (1939), у 1932- 1940 рр. – завідувача відділу генетики і селекції Всесоюзного НДІ конопель (м. Глухів).

5 січня

1-ша річниця від дня смерті 5 січня 2023 року в результаті нещасного випадку в пункті тимчасової дислокації свого підрозділу **Дмитра Миколайовича Грудініна** (1989-2023) – українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця Глухова.

6 січня

Богоявлення Господнє (Водохреща)

7 січня

60 років від дня смерті **Янки Журби** (1881-1964) – відомого білоруського поета, перекладача, публіциста Івана Яковича Івашина. У 1906 – 1909 рр. навчався у Глухівському учительському інституті. 1945 року втратив зір, але продовжував працювати, диктуючи друзям свої вірші.

8 січня

145 років від дня народження **Степана Васильченка (Панасенко Степан Васильович)** (1879-1932) – українського письменника, педагога. Навчався у 1904 – 1905 роках. Глухівському учительському інституті. Після чого якийсь час викладав у школах України. Але популярність прийшла завдяки майстерному написанню новел. Зокрема у творі «Мій шлях» відобразив революційні події в м. Глухів тодішньої Чернігівської губернії.

1-ша річниця від дня смерті 8 січня 2023 року на навчальному полігоні на Чернігівщині - **Павла Олександровича Кириченка** (07.12.1996-2023) -

українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця Глухова.

1-ша річниця від дня загибелі 8 січня 2023 року біля Мар'їнки Донецької області **Олега Ігоровича Литвиненка** (1998-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Чернева Глухівського, нині Шалигинської селищної громади Шосткинського району (медаль «За військову службу Україні» (2023)).

10 січня

85 років від дня **утворення 10 січня 1939 року Сумської області з центром в м. Суми**. До складу області увійшли серед інших Глухівський, Шалигинський та Червоний райони (див. - *Відомості Верховної Ради СРСР, 1939 р., № 1*).

13 січня

165 років від дня народження 13 січня 1859 року **Василя Андрійовича Мохова** (1859-1952) – українського живописця, краєзнавця, уродженця м. Глухова, викладача Глухівського учительського інституту в 1897-1924 роках та Глухівського міського трикласного училища в 1899–1915 роках.

130 років від дня народження у Глухові відомого енциклопедиста, історика, журналіста, філософа, лінгвіста і письменника **Євгена Дометійовича Онацького** (1 (13) січня 1894, Глухів — 27 жовтня 1979, Буенос-Айрес, Аргентина) - український науковець, громадський діяч, журналіст, енциклопедист. Професор Вищого Східного інституту в Неаполі та Римського університету ла Сап'єнца. Дійсний член Української вільної академії наук, Наукового товариства імені Шевченка й Українського історичного товариства. Член Української Центральної Ради, учасник української революції 1917—1921 років. Голова пресбюро у дипломатичному представництві УНР у Римі.

18 січня

1-ша річниця від дня загибелі 18 січня 2023 року поблизу с. Водяне Донецької області - **Анатолія Володимировича Заярного** («Захар»; нар. 13.01.1987 у с. Усок Ямпільського району, похований у м. Глухів).

20 січня

День вшанування захисників Донецького аеропорту в Україні, також День пам'яті кіборгів — день вшанування пам'яті захисників, які тримали оборону **Донецького аеропорту з 26 травня 2014 року до 22 січня 2015 року** під час війни на сході України. Відзначається щороку 20 січня, згідно зі спільним Наказом Міністра оборони України та Головнокомандувача Збройних Сил України.

22 січня

День Соборності України. Відзначається в Україні щорічно відповідно до Указу Президента України від 13.12.2014 № 871/2014

105 років з часу проголошення об'єднання двох українських державних утворень – УНР і ЗУНР – у єдину Соборну Незалежну Українську державу (1919). Оголошено Акт злуки

1-ша річниця від дня загибелі 22 січня 2023 року поблизу с. Новоселівка Друга Покровського району Донецької області **Ігоря Олексійовича Веретьонника** (нар. 06.03.2001 у с. Слоут Глухівського району).

23 січня

360 років від дня початку **23 січня 1664 року облоги Глухова війська польського короля Яна II Казимира** (1609-1672) та правобережного гетьмана Павла Тетері (1622-1671) в умовах війни за володіння Лівобережною Україною з метою повернення території до складу Речі Посполитої.

24 січня

Міжнародний день освіти - щорічне свято, проголошене Організацією Об'єднаних Націй для відзначення ролі освіти для миру та розвитку, яке святкують 24 січня, починаючи з 2019 року.

120 років від дня народження 24 січня 1904 року **Михайла Петровича Олексенка** (1904-1975) – українського організатора сільськогосподарського виробництва. У другій половині 1960-х років – директор Всесоюзного НДІ луб'яних культур у Глухові. Нагороджений орденом Леніна.

27 січня

Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту.

Відзначається відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН від 21.11.2005 року. Цього дня 1945 року були звільнені в'язні концтабору Освенцим.

28 січня

Міжнародний день без інтернету.

Відзначається в останню неділю першого місяця нового року.

1-ша річниця від дня загибелі 27 січня 2023 року поблизу с. Іванівське Бахмутської міської громади Донецької області **Максима Олександровича Нечипоренка** (нар. 06.07.1996 у м. Глухів; кавалер ордена «За мужність» III ступеня, медаль «Захиснику Вітчизни»).

29 січня

День пам'яті героїв Крут.

Відзначається в Україні відповідно до Указу Президента України від 15.01.2007 року № 15/2007.

360 років від дня початку 29 січня 1664 року першого штурму та артобстрілу західних воріт Глухова поляками під час **облоги Глухова військами польського короля Яна II Казимира** та правобережного гетьмана Павла Тетері (1622-1671) та в умовах холодної зими. Утім три українські полки

козаків на чолі з гадецьким полковником Павлом Животовським не тільки відбили наступ, а й самі зробили вилазку і потіснили штурмувальників. Поляки розпочали облогу міста.

130 років від дня прийняття рішення Глухівської міської думи від 17 (29) січня 1894 року клопотати про дозвіл на перехід Глухівської жіночої прогімназії у повну гімназію. Почалася реорганізація та щорічне відкриття класів. З 1894 року по волі М.А.Терещенка розпочалося спорудження будівлі гімназії.

290 років від дня смерті 17 (29) січня 1734 року в Глухові **Данила Павловича Апостола** (1654-1734) – гетьмана Лівобережної України (1727-1734). Обраного 1 жовтня 1727 року на Генеральній раді у Глухові. Провів низку реформ.

30 січня

220 років від дня смерті **Якова Михайловича Маркевича** (*Марковича*) (1776-1804) — український політик, член національного гуртка канцеляриста Андріяна Чепи. Історик Гетьманщини, також етнограф і фольклорист. Представник старшинського роду Марковичів. Брат Олександра Марковича. Освіту здобув у Глухові.

50 років від часу створення у січні 1974 року **ВІА «Молодість» на заводі «Сател»** (директор Володимир Петрович Супрун), ініціатор у 1973-1974 роках **Микола Буряк**.

Лютий

1 лютого

60 років від дня народження **В'ячеслава Олексійовича Артюха** - історика, філософа, краєзнавця, кандидата філософських наук, доцента СумДУ (2004–2020), доцента кафедри історії, правознавства та методів навчання Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка, члена Національної спілки краєзнавців України, члена редакційної колегії Сумського історичного порталу, уродженця с. Саї Липоводолинського, нині Роменського району.

3 лютого

100 років від дня народження в с. Обложки багаторічного голови ГО Глухівська районна рада ветеранів війни і праці **Івана Івановича Бороденка** – українського та радянського педагога й військовослужбовця, учасника німецько-радянської війни.

60 років від дня народження **Надії Михайлівни Артеменко** - Березівського сільського голови (з 16 грудня 2015 року). Кавалер Ордена «За заслуги» III ступеня (2016).

35 років від часу відкриття на початку 1989 року **лікарні** з поліклінікою на 360 відвідувань за зміну - одне п'ятиповерхове і два триповерхові приміщення, господарський корпус. Почато спорудження у другому півріччі 1984 р. Загальна вартість більше 3 млн. 574 тис. крб.

35 років від дня народження у м. Глухів **Федора Веллера** (1989-2023) – українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який помер від серцевої недостатності перебуваючи у відпустці 25 серпня 2023 року у Глухові. Проживав у с. Шевченкове, похований на Усівському кладовищі Глухова.

6 лютого

1-ша річниця від дня смерті у Бердичівській міській лікарні **Володимира Вікторовича Юрченка** (1987-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця смт Шалигине Глухівського району.

7 лютого

220 років з дня народження історика, етнографа, фольклориста автора п'ятитомної «Історії Малоросії» **Миколи Андрійовича Маркевича** (1804-1860) - уродженця села Дунаєць Глухівського повіту Чернігівської губернії, нині Шосткинського району.

45 років від дня початку заселення у лютому 1979 року **гуртожитку технікуму на 360 місць** (план здачі - III квартал 1978 р.). Цегляну кладку вели студенти технікуму.

8 лютого

30 років від дня прийняття Кабінетом Міністрів України постанови про **створення державного історико-культурного заповідника у місті Глухові**, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 8 лютого 1994 р. № 80 «Про Державний історико-культурний заповідник у м. Глухові Сумської області» та постанови КМУ від 2 жовтня 1998 р.

45 років від дня відкриття у лютому 1979 року **двоповерхового приміщення сільської Ради в с. Слоут**.

9 лютого

40 років від дня народження в с. Слоут **Олександра Петровича Костюченка** (1984-2022) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, що загинув 1 жовтня 2022 року на Херсонському напрямку. Похований 3 серпня 2023 р. у с. Слоут Глухівського району.

180 років від часу **першого відвідування Глухова Тарасом Григоровичем Шевченком** (на початку лютого 1844 року), коли він повертався до Росії з України.

10 лютого

220 років від дня смерті українського політика **Якова Михайловича Маркевича (Марковича)** (1776-1804) – історика Гетьманщини, етнографа і фольклориста. Представника старшинського роду Марковичів. Брата історика

Олександра Марковича. Освіту здобув у Глухові. Автор книги «Записки про Малу Росію, її жителів і витвори».

40 років від часу здачі в експлуатацію в лютому 1984 року **харчоблоку Глухівської центральної районної лікарні** (вартість 247 тис. крб.), розрахований на харчування 600 хворих, а також дитяча кухня на 2000 порцій на добу. Обслуговувало 7 поварів, 2 дітсестер та 8 інших працівників.

360 років перемоги глухівчан над польським військом, яке очолював польський король Ян Казимир II Ваза, під час облоги Глухова (1663 – лютий 1664 рр.)

11 лютого

Міжнародний день жінок і дівчат в науці

45 років від дня зведення в експлуатацію у лютому 1979 року 62-квартирного будинку по вул. Леніна, 48 на розі з вул. Радянською (нині – вул. Терещенків, 28а на розі провулку Поштовому). Будувала бригада **М. Конюхова** липецьким методом кладки цегли.

12 лютого

105 років від дня народження в с. Уланове (нині - Есманьська селищна рада) **Івана Прокоповича Курятника** (1919-1952) – підполковника Радянської Армії, учасника німецько-радянської війни, Героя Радянського Союзу (1942).

13 лютого

День безпечного інтернету.

Відзначається щорічно з 2004 року у другий вівторок лютого за ініціативою європейських неурядових організацій.

14 лютого

Міжнародний день дарування книг (International Book Giving Day)

Це добровільна ініціатива започаткована у 2012 році американкою Еммі Бродмур.

15 лютого

День вшанування учасників бойових дій на території інших держав.

Відзначається щорічно в цей день відповідно до Указу Президента України від 11.02.2004 року № 180/2004

16 лютого

День єднання.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 14.02.2022 № 53/2022

85 років від дня народження **Володимира Дмитровича Єрмакова** – українського дизайнера, графіка і живописця, Заслуженого художника України (1996), члена НСЖУ (1971), Національної спілки фотохудожників України

(1989), НСХУ (2000). Активний член Сумського земляцтва у Києві. Подарував 500 книг із власної книгозбірки бібліотекам Глухова, зокрема 100 – бібліотеці Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. У Глухівському краєзнавчому музеї було підготовано і проведено 5 персональних виставок його робіт, остання «Книга. Графіка. Плакат» в жовтні 2019 р.

17 лютого

30 років від дня реєстрації Глухівської сотні Українського козацтва 17 лютого 1994 року (отаман сотні В. З. Чорнобай). 11 червня 1999 року перетворена на Глухівський окремий гетьманський полк (отаман В. З. Чорнобай).

19 лютого

Верховна Рада затвердила тризуб як малий Державний герб України (1992)

35 років від дня народження 19 лютого 1989 року в с. Перемога Глухівського району **Ігоря Геннадійовича Ляшенка** загинув 8 травня 2024 в Сєверодонецькому районі Луганської області.

10 років від дня смерті **Івана Михайловича П'явки** (1936 – 2014) - першого секретаря Глухівського райкому, міськкому КПУ (1976 – 1987), начальника Сумського обласного управління сільського господарства (1973 - 1976), Почесного громадянина Глухова (2010).

20 лютого

День Героїв Небесної Сотні.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 11.02.2015 № 69/2015

Всесвітній день соціальної справедливості.

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН від 18.12.2007 року. В Україні відзначається відповідно до Указу Президента України від 04.11.2011 № 1021/2011

21 лютого

Міжнародний день рідної мови.

Проголошений Генеральною конференцією ЮНЕСКО у листопаді 1999 року. Відзначається щорічно з лютого 2000 року

75 років від дня народження 21 лютого 1949 року **Олександра Григоровича Степченка** – начальника Глухівського районного відділу статистики.

22 лютого

45 років від дня народження 22 лютого 1979 року **Олександра Григоровича Картавого** (1979-2024) - українського військовослужбовця,

учасника російсько-української війни, уродженця смт Есмань Глухівського району, який загинув 30 січня 2024 року.

23 лютого

70 років від дня народження **Віктора Андрійовича Ющенка** - українського громадського, політичного і державного діяча, прем'єр-міністра України (1999–2001), Президента України (2005–2010), кандидата економічних наук, академіка Академії економічних наук, академіка Академії кібернетики, заслуженого економіста України. Відвідав Глухів 2 жовтня 2008 року.

40 років від дня смерті українського художника **Григорія Івановича Гавриленка** (1927 –1984), який працював у галузі станкової та книжкової графіки, живопису, представника українського авангардного мистецтва, шістдесятника. Народився в селянській багатодітній сім'ї в селі Холопкове (нині Перемога) на Глухівщині.

40 років від дня відкриття у лютому 1984 року **овочевого магазину в будинку № 5 по вул. Цюлковського.**

24 лютого

Початок повномасштабної війни РФ в Україні

26 лютого

День спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 26.02.2020 № 58/2020

26 лютого

40 років від дня народження в с. Будищі Глухівського району **Олександра Миколайовича Приходцова** (1984-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який загинув 21 листопада 2023 року поблизу с. Іллінка Покровського району Донецької області.

27 лютого

360 років від дня смерті **Івана Богуна** (1618-1664) - видатного українського військового та державного діяча, козацького полководця часів Хмельниччини, соратника Богдана Хмельницького. Був звинувачений правобережним гетьманом Павлом Тетерею у доносі польському королю Яну II Казимиру в допомозі обложеним глухівцям, які витримали у січні – лютому 1664 року натиск поляків.

28 лютого

70 років від дня народження 28 лютого 1954 року відомого управлінця та освітянина, **Володимира Володимировича Цюкала** – голови Глухівської районної ради, директора Глухівської загальноосвітньої школи № 2.

Березень

1 березня

35 років від дня народження 1 березня 1989 року в м. Глухів **Віталія Вікторовича Терещенка** (1989-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який загинув 22 травня 2023 року поблизу смт Велика Писарівка. Похований 14 червня 2023 у м. Суми.

30 років від дня смерті 1 березня 1994 року **Леоніда Матвійовича Тюльпи** (1922-1994) - українського радянського архітектора; Заслуженого архітектора Української РСР з 1970 року, уродженця м. Глухова.

5 березня

40 років від дня народження 5 березня 1984 року в с. Полошки Глухівського району **Євгенія Івановича Подставки** (1984-2022) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який загинув 9 березня 2022 року в с. Лукашівка на Чернігівщині.

8 березня

Міжнародний день прав жінок і миру.

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН A/RES/32/142 від 16 грудня 1977 року.

9 березня

210-та річниця від дня народження Тараса Григоровича Шевченка (1814–1861) - українського поета, прозаїка, драматурга, художника, мислителя, який тричі відвідував Глухів.

11 березня

195 років від дня смерті 11 березня (26 лютого) 1829 року **Дмитра Прокоповича Трощинського** (1749 – 1829) - українського аристократа козацького стану, державного діяча України, мецената української культури, уродженця м. Глухова.

14 березня

День українського добровольця.

Відзначається відповідно до постанови Верховної Ради України від 17 січня 2017 року № 1822-VIII.

150 років від часу було ухвалення 14 (2) березня 1874 року рішення про заснування в Глухові **учительського інституту** з трирічним терміном навчання, що здійснював би підготовку вчителів для міських училищ Чернігівської та Полтавської губерній.

130 років від дня одержання 14 (2) березня 1894 року від уряду дозволу на **перетворення прогімназії на повну 8-класну жіночу гімназію** у Глухові за сприяння Ніколи Терещенка.

1-ша річниця від дня загибелі 14 березня 2023, поблизу с. Кузьмине на Луганщині українського науковця, археолога, військовослужбовця, учасника російсько-української війни **Юрія Олександровича Коваленка** (1966-2023), уродженця с. Некрасове Глухівського району).

16 березня

355 років від дня обрання 13-16 або 19 (3-6 або 9) березня 1669 року на Глухівській раді Лівобережним гетьманом **Дем'яна Ігнатовича** та підписання «Глухівських статей», які відновили правове становище України у взаємовідносинах з Росією. На раді князь Григорій Ромодановський спочатку зачитав грамоту російського царя Олексія Михайловича про дозвіл на обрання нового гетьмана. Після цього, за свідченням О. Рігельмана, «вся генеральна старшина, полковники, чиновники, все казаки и чернь вскричали: «Во всех правах и вольностях Демьяна Игнатова! Нам он люб быть гетманом нашим».

55 років від часу відкриття у березні 1969 року в новозбудованому п'ятиповерховому **64-квартирному будинку магазину «Спорт»**.

19 березня

60 років від дня народження 19 березня 1964 року в селищі Червоне Глухівського району (з 2020 року - Есмань Шосткинського району) **Ігоря Степановича Коробова** – українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який помер 30 липня 2023 року в Харківській обласній лікарні. Проживав у м. Кролевець, похований у Глухові.

120 років від дня засідання Глухівської міської думи у березні 1904 року, на якому було розпочато **клопотання про встановлення пам'ятника Миколі Артемійовичу Терещенку**. В журналі засідань було зазначено: «Оцінюючи заклади, які були створені Миколою Артемійовичем у Глухові, ми маємо визнати, що користь ця була й буде завжди незрівнянно великою». Завдяки родині Терещенків, передусім Миколі Артемійовичу, Глухів на початку ХХ ст. відродився як освітній та культурний центр свого краю. Адаже до цього часу у його розвиток вони вклали понад 5 млн руб. золотом.

20 березня

385 років від дня народження **Івана Степановича Мазепи** (1639–1709) - військового та політичного діяча, мецената, гетьмана України.

21 березня

65 років від дня смерті 21 березня 1959 року **Павла Андрійовича Расторгуєва** (1881-1959) - білоруського мовознавця-діалектолога, дійсного члена Інституту білоруської культури (1924), доктора філологічних наук (1941), професора (1923). Випускника Глухівського учительського інституту.

23 березня

140 років від дня смерті 23 березня 1884 року **Івана Григоровича Кульжинського** - українського педагога, письменника, історика та етнограф, уродженця м. Глухова. Учитель Миколи Гоголя, Євгена Гребінки, Нестора Кукольника.

105 років від дня народження 23 березня 1919 року в с. Суходіл Глухівського повіту Чернігівської губернії (нині – Есманської селищної ради Шосткинського району) **Василя Афанасійовича Батехи** (1919-2016) – радянського військовика, у роки Другої світової війни — командира роти протитанкових рушниць 282-го гвардійського стрілецького полку 92-ї гвардійської стрілецької дивізії 37-ї армії, гвардії лейтенанта. Героя Радянського Союзу (1943).

100 років від дня народження 23 березня 1924 року в с. Вікторове Глухівської округи УСРР (нині – село Глухівської міської територіальної громади Шосткинського району Сумської області) **Олексія Овсійовича Палажченка** (1924-1979) - українського радянського поета, випускника Глухівського учительського інституту.

80 років від дня смерті 23 березня 1944 року **Олексія Антоновича Осадчого** (1914 - 1944) - учасника німецько-радянської війни, командир батальйону 276-го гвардійського стрілецького полку 92-ї гвардійської стрілецької дивізії 37-ї армії Степового фронту, гвардії капітана, Героя Радянського Союзу (1944). Після закінчення Глухівського училища радгоспного учнівства працював бригадиром рільничої бригади Глухівського сільськогосподарського інституту, в 1940-1941 роках був головою колгоспу в с. Уздиця на Глухівщині.

26 березня

130 років від дня народження 25 або 26 (13 або 14) березня 1894 року в Глухові **Олександра Даниловича Карпеки** (1894-1918) – українського авіаконструктора, одного із засновників авіації в Російській імперії.

185 років від часу заснування в 1839 році порцелянової мануфактури в селі Волокитине Глухівського повіту (нині – центрі старостинського округу Путивльської міської громади Конотопського району) поміщиком Андрієм Михайловичем Миклашевським (1801-1895) – рідного діда гетьмана Української держави Павла Скоропадського.

45 років від часу завершення у березні 1979 році добудови **двоповерхового поліклінічного відділення Глухівської районної центральної лікарні** (нині – КМП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Глухівської міської ради). Планувалось у напівпідвальному приміщенні відкрити водо- та грязелікарню, фізіотерапевтичні кабінети. Після капітальної реконструкція старого приміщення поліклініки замість 28 кабінетів функціонувало 60, у т. ч. сім терапевтичних, хірургічний блок з трьох кімнат, де працювало 159 медичних працівників.

28 березня

105 років від дня народження 15 (28) березня 1914 року **Олексія Антоновича Осадчого** (1914 - 1944) - учасника німецько-радянської війни,

командир батальйону 276-го гвардійського стрілецького полку 92-ї гвардійської стрілецької дивізії 37-ї армії Степового фронту, гвардії капітана, Героя Радянського Союзу (1944). Після закінчення Глухівського училища радгоспного учнівства працював бригадиром рільничої бригади Глухівського сільськогосподарського інституту, в 1940-1941 роках був головою колгоспу в с. Уздиця на Глухівщині.

45 років від дня смерті 28 березня 1979 року **Олексія Овсійовича Палажченка** (1924-1979) - українського радянського поета, уродженця с. Вікторове Глухівського повіту Чернігівської губернії (нині – Глухівської міської ради), випускника Глухівського учительського інституту.

295 років від часу створення в 1729 році Глухівської співацької школи стараннями гетьмана Данила Апостола.

30 березня

1-ша річниця від дня загибелі 30 березня 2023 року поблизу м. Кременної на Луганщині **Олега Володимировича Лавренченка** (1997-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни. Похований у с. Слоуті.

Квітень

1 квітня

День сміху

215 років від дня народження 20 березня [1 квітня] 1809 року **Микола Васильович Гоголя** (прізвище при народженні Яновський, з 1821 року — Гоголь-Яновський; 1809-1852) - російського письменника українського походження з відомого українського роду Гоголів-Яновських. Подорожуючи Україною в 1832, 1835, серпні 1848 та червні 1850 років перебував на Глухівщині, працював у бібліотеці фольклориста Миколи Маркевича у с. Сваркове над історичними джерелами. Спогади про Глухова зустрічаються у повістях Страшна помста та Тарас Бульба. Також вніс до рукописної «Збірки українських пісень» та використав у своїх творах пісню «У Глухові, на горді».

45 років від часу відкриття в Глухові у квітні 1979 року дитячого садка-ясел «Журавка» по вул. Пушкіна на 140 місць. Це - відомчий дитячий садок Глухівської райсільгосптехніки. З 1992 р. – заклад переданий до відділу освіти Глухівської міської ради (вул. Ігоря Білевича, 80).

2 квітня

Міжнародний день дитячої книги.

Відзначається щорічно (починаючи з 1967 року) в день народження великого казкаря Ганса Крістіана Андерсен.

3 квітня

55 років від дня народження 3 квітня 1969 року учасника АТО **Олексія Михайловича Гребенюка** (1987-2018) – українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, випускника Глухівського СПТУ-15; кавалера ордена «За мужність» III ступеня, який помер 17 грудня 2018 року в Головному військовому госпіталі, не приходячи до свідомості внаслідок важкого поранення поблизу Бахмута на Донеччині.

4 квітня

1-ша річниця від дня загибелі 4 квітня 2023 року на Чернігівщині - **Олександра Віталійовича Жука** (1983-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова, похований у с. Будищі; кавалер ордена «За мужність» III ступеня.

1-ша річниця від дня загибелі 4 квітня 2023 року на Чернігівщині — **Катерини Юріївни Ющенко** (1997-2023) - української військовослужбовці, учасниці російсько-української війни; кавалерк ордена «За мужність» III ступеня. Похована в м. Глухів.

40 років від дня народження 4 квітня 1984 року в селищі Шалигине Глухівського району **Олексія Олександровича Дудкіна** (1984-2024) українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, що мешкав у м. Малин на Житомирщині та загинув 26 лютого 2024 року на Лиманському напрямку.

75 років від дня створення НАТО.

140 років від часу завершення у 1884 року будівництва жіночого відділення Глухівської земської лікарні (нині – тут відділення швидкої допомоги).

10 квітня

70 років від дня народження 10 квітня 1954 року **Андрія Михайловича Бора** (1954-2002) - засновника глухівського біатлону, кандидата педагогічних наук (1994), завідувача кафедри фізичного виховання Глухівського педагогічного вишу (1980-1981, 1994-1996, 1998-1999) та викладача в 1978-2002 рр.

11 квітня

Міжнародний день визволення в'язнів нацистських концтаборів.

Відзначається щорічно в цей день за ініціативи ООН

140 років від часу, як 24 березня (11 квітня) 1884 року «совещательное присутствие» будівельного відділу Чернігівського губернського правління затвердило проєкт побудови нової кам'яної церкви Трьох-Анастасіївського храму-усипальниці у Глухові і зазначило, що «он составлен по всем правилам строительного искусства и архитектуры». Проєкт затвердили губернатор князь Шаховський, губернський інженер Савицький, губернський архітектор Фесолоницький.

У 2022 році повністю відновлено контроль над державним кордоном у Сумській області. Сили оборони остаточно вибили ворога та деокупували область.

16 квітня

75 років від дня народження 16 квітня 1949 року в м. Глухів Сумської області **Валерія Івановича Белашова** (1949-2022) - українського історика та викладача, доцента (1996 р.), доцента кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка (1979-2015, 2018-2022).

17 квітня

225 років від дня смерті 6 (17) квітня 1799 року **Олександра Андрійовича Безбородька** (1747 - 1799) - державного діяча Російської імперії з українського аристократичного роду Безбородьків, уродженця м. Глухова.

18 квітня

Міжнародний день пам'яток і визначних місць

День пам'яток історії та культури.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 23.08.1999 року № 1062/99 щорічно в цей день

170 років від дня народження 6 (18) квітня 1854 року **Миколи Федоровича Сумцова** (1854 - 1922) - українського фольклориста, етнографа і літературознавця та громадського діяча, доктора філологічних наук (1885), професора (1889). Видатного діяча у галузі вітчизняного музеєзнавства. Об'єктом його досліджень був наш край (сучасний Глухівський район).

100 років від дня народження 18 квітня 1924 року **Лідії Кирилівни Нарочної** (1924 - 2015) - української вченої у галузі педагогіки та методики викладання природознавства, кандидатки педагогічних наук (1971), старший науковий співробітник (1974), Заслужений працівник народної освіти України (1994), лауреатка Державної премії України в галузі науки і техніки (1984). Після роботи у Києві (вчитель біології, науковий співробітник НДІ педагогіки) з 1973 році працювала у Глухівському педінституті. У 1989 р. у співавторстві виходить її підручник для 4-го класу «Природознавство». У 2000 році в Києві було видано книгу «Методика викладання природознавства».

60 років від часу відкриття Володимиром Олександровичем Безкоровайним **Глухівського радіомовлення** (з квітня 1964 року по лютий 2005 р.) «Радіо – моя праця, мій хліб, моя пісня» - так завжди говорив Володимир Олександрович про свою професію радіожурналіста. Підготував 5 тисяч радіопередач; взяв більше півтори тисячі інтерв'ю; першим в Сумській області ввів так званий «прямий ефір»; відкривав талановитих людей Глухівщини; вів різні тематичні рубрики, репортажі, оперативні інформаційні повідомлення, замальовки. І журналіст, і звукооператор , і диктор в одній особі. На кінець 60-х років ХХ століття у районі було 25 тисяч радіоточок. Репортерський магнітофон закарбував і багатьох видатних діячів культури, які перебували у Глухові – Дмитра Гнатюка, Бориса Олійника, Ади Роговцевої та інших. створив більше двадцяти документальних короткометражних фільмів про людей Глухівщини.

19 квітня

100 років від дня народження 19 квітня 1924 року **В'ячеслава Антоновича Кубицького** – українського педагога та вченого, кандидата педагогічних наук (1976), доцента (1986). З 1949 по 1951 рік навчався на фізико-математичному факультеті Глухівського учительського інституту. Після роботи вчителем фізики в школі № 1 м. Дружба Ямпільського району Сумської області у 1974 році перейшов до Глухівського державного педагогічного інституту ім. С.М. Сергєєва-Ценського (нині Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка). Був рецензентом редколегії журналу «Фізика в школі». Працював над розробкою нових приладів фізичного практикуму. Заслужений працівник народної освіти України (1995).

60 років від часу відкриття у Глухівському державному педінституті у квітні 1964 року меморіальних дощок вихованцям вишу Олександрю Довженку та Степану Васильченку (є ФОТО).

20 квітня

День довкілля.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 06.08.1998 року № 855/98 в третю суботу квітня

День вдячності волонтерам

22 квітня

Всесвітній день творчості та інноваційної діяльності

Міжнародний день Матері-Землі.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН

23 квітня

Всесвітній день книги і авторського права. Відзначається згідно з резолюцією 28-ї сесії ЮНЕСКО від 15.11.1995 року.

Всеукраїнський день психолога

190 років від дня народження 10 (22) квітня 1834 року **Івана Матвійовича Рябініна** (1834- 1912 р.) – путивльського дослідника та краєзнавця, статського радника. Працював земським начальником 5-ї дільниці (Крупецька та Шалигинська волості) Путивльського повіту Курської губернії.

26 квітня

День Чорнобильської трагедії.

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президії Верховної Ради Української РСР від 29.03.1990 № 8985-XI

Міжнародний день інтелектуальної власності.

1-ша річниця від дня, як о 22:30 26 квітня 2023 року росіяни на с. Полошки кинули керовану авіаційну бомбу, яка розірвалася на околиці села Глухівської міської громади.

28 квітня

Всесвітній день охорони праці.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 18.08.2006 року № 685/06 щорічно в цей день.

Всесвітній день споріднених міст.

Відзначається щорічно в останню неділю квітня відповідно до рішення Всесвітньої федерації споріднених міст.

295 років від дня народження 17 (28) квітня 1729 року **Марка Федоровича Полторацького** (1729-1795) - українського співака (баритона). Дійсний статський радник при Петербурзькому дворі Росії. Починав свою кар'єру у Глухові у гетьманському театрі К. Розумовського. З 1763 року директор Придворної співочої капели в Петербурзі. Його учнями були М. Березовський та Д. Бортнянський.

75 років від дня народження 28 квітня 1944 року в Глухові **Надії Сергіївни Кочубей** – заслуженого учителя України (1992). Закінчила четверту міську школу (1961), заочно – Глухівський педагогічний інститут (1967). Працювала у школі с. Перемоги, потім п'ять років (з 1971 р.) методистом райметодкабінту. Потім знову повернувся на вчительську роботу. 14 років пропрацювала учителем початкових класів у першій школі. А 1990 р. перейшла до шостої школи. Автор публіцистичних та науково-методичних праць.

300 років тому інженер Валлен розробив два плани реконструкції Глухівської фортеці. Це найдавніші плани гетьманської столиці, за якими можна визначити місце розташування храмів, укріплень, дворів козацької старшини. (1724 р.)

29 квітня

Всесвітній день танцю.

Відзначається з 1982 року за рішенням ЮНЕСКО

30 квітня

День прикордонника України.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 27.04.2018 року «Про День прикордонника України» № 111/2018 щороку в цей день.

125 років від дня народження 30 квітня 1899 року **Івана Федоровича Ахтаніна** (1899-1987) – заслуженого лісовода УРСР (1968). У 1935-1941 рр. працював спеціалістом Глухівського лісгоспу, а після німецько-радянської війни старшим лісничим Глухівського лісгоспу (1946 – 1962), головним лісничим Глухівського лісгоспагу (1962 – 1971).

Травень

1 травня

Свято весни і праці

25 років від дня виходу в Глухові 1 травня 1999 року першого номера газети «Неделя» (з 2022 року – «Тиждень»).

2 травня

50 років від дня народження 2 травня 1974 року в Глухові **Фелікса Володимировича Колтакова** – українського спортсмена з паверліфтингу, тренера, Майстра спорту (2004). Заслуженого тренера України (2011), випускника Глухівського державного педагогічного інституту (1997), чемпіона світу з жиму за версією WUAP (м. Лауххаммер, Німеччина, 2008).

3 травня

Всесвітній день свободи преси.

Відзначається щорічно, за рішенням Генеральної Асамблеї ООН з 1993 року **День Сонця.**

Запроваджено у 1994 році Міжнародним товариством сонячної енергії.

5 травня

Світле Христове воскресіння. Великдень.

85 років від дня народження в с. Суходіл Глухівського району **Миколи Івановича Пустового** (1939 - 2022) – українського вченого, кандидата економічних наук (1977), старшого наукового співробітника (1987), старшого наукового співробітника Всесоюзного науково-дослідного інституту луб'яних культур у місті Глухові (1980-1988), доцента основ економічної теорії у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка (1988-2010), завідувача кафедрою суспільних дисциплін (1994-1996).

60 років від часу відкриття у Глухівському державному педагогічному інституті 5 травня 1964 року пам'ятника Карлу Марксу (демонтований 2015 року).

55 років від дня смерті 5 травня 1969 року в м. Жданове (нині – Маріуполь) **Миколи Васильовича Фененка** (1908 – 1969) - українського історика, краєзнавця, музейника, шевченкознавця, письменника, учасника антигітлерівського підпілля ОУН на Донеччині, в'язня сталінських таборів, уродженця маєтку Макове Глухівського повіту Чернігівської губернії (нині – село Шосткинської міської територіальної громади). У 1927-1928 роках навчався у Глухівському педагогічному інституті. Був засуджений, як керівник неіснуючої молодіжної підпільної організації «Спілка української молоді» (СУМ) у Глухові.

8 травня

День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.

Відзначається відповідно до Закону України «Про День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років» від 29 травня 2023 року № 3107-ІХ, є вихідним днем.

280 років від дня народження **Миколи Івановича Новикова** (1744-1818) - російського просвітителя, письменника та видавця. Вважаючи книгодрукування

«найбільшим з усіх винаходів», найнадійнішим знаряддям для поширення освіти, заснував «Дружнє Вчене Товариство», яке потім злилося з друкарською компанією, заснованою в 1784 р. З метою здешевлення книг за співпраці з комісіонерами та видавцями відпускав книгопродавцям на пільгових умовах товар у кредит, іноді десятками тисяч екземплярів, влаштовував книжкову торгівлю у провінційних містах, а й у селах. Зокрема, завдяки йому **Глухів став першим містом Лівобережної України, в якому була відкрита книгарня.**

9 травня

День Європи (в Україні).

Відзначається згідно з Указом Президента України від 08.05.2023 року № 266/2023 щороку 9 травня спільно з державами Європейського Союзу.

30 років від дня смерті 9 травня 1994 року уродженця с. Уланове **Георгія Лукича Химича** (1908-1994) - радянського вченого та конструктора, Героя Соціалістичної Праці (1958), лауреата Сталінської премії першого ступеня (1950).

11 травня

5 років від дня смерті **Галини Василівни Ковальчук** (1938-2019) - української вченої в галузі педагогіки та методики викладання природознавства, зоології та екології, кандидатки педагогічних наук (1974), доцента (1977), професорки кафедри природничих дисциплін (1990) Глухівського державного педагогічного інституту, Заслуженого працівника народної освіти України (1994).

55 років від часу відкриття у травні 1969 року у новозбудованому 64-квартирному п'ятиповерховому будинку з магазином «Спорт» районної **бібліотеки** по вул. Радянській, 67.

12 травня

Міжнародний день медичної сестри.

Відзначається в день народження Флоренс Найтингейл – англійської сестри милосердя, засновниці системи підготовки кадрів середнього та молодшого медичного персоналу у Великій Британії.

День Матері.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 10.05.1999 року № 489/99 в другу неділю травня

14 травня

75 років від дня народження 14 травня 1949 року **Раїси Кирилівни Сидоренко** – заслуженого учителя України (1997). Після закінчення Ніжинського педінституту у 1971-1975 роках працювала вчителькою української мови та літератури Уздицької восьмирічної школи Глухівського району. Потім працювала інструктором Білопільського райкому ЛСМУ. Після цього її доля пов'язана з Білопільщиною (зокрема 2000 р. стала заступником голови райдержадміністрації).

55 років від дня народження 14 травня 1969 року в с. Уздиця Глухівського району **Сергія Жаксиліковича Шалбаєва** (1969-2022) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни.

15 травня

Міжнародний день родини (сім'ї).

Відзначається щорічно, за рішенням Генеральної Асамблеї ООН.

День сім'ї в Україні.

Відповідно до указу Президента України від 28.07.2023 року № 455/2023 свято перенесено на 15 травня (замість 8 липня).

16 травня

Всесвітній день вишиванки.

Відзначається у третій четвер травня

150 років від дня смерті **Петра Омеляновича Чуйкевича** (1818-1874) – українського педагога та етнографа, першого директора Глухівської чотирикласної чоловічої прогімназії (1870-1874), уродженця м. Воронеж Глухівського повіту Чернігівської губернії (нині - селища міського типу Шосткинської міської територіальної громади).

17 травня

Всесвітній день інформаційної спільноти

50 років від часу відкриття у 1974 року В ЦРЛ – відкрито ортопедотравмотологічне та наркологічне відділення по 40 місць. Всього в лікарнях – на 840 місць.

18 травня

Міжнародний день музеїв.

Відзначається щорічно, за рішенням XI Генеральної конференції Міжнародної ради музеїв (травень 1977 року).

День науки.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 14.02.1997 № 145/97 в третю суботу травня.

День пам'яті жертв геноциду кримськотатарського народу.

Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України від 12.11.2015 р. № 792-VIII

19 травня

День пам'яті жертв політичних репресій

20 травня

День банківських працівників.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 06.03.2004 № 316/04 щороку в цей день.

180 років від дня народження 20 (8) травня 1844 травня у Глухові Чернігівської губернії **Миколи Івановича Мурашка** (1844-1909) – українського живописця та педагога, громадського діяча, засновника приватної художньої школи (Київська рисувальна школа М. Мурашка, в 1875 році), дядька живописця Олександра Мурашка. Автор іконостасу Анастасіївської церкви у Глухові.

21 травня

Всесвітній день культурного різноманіття заради діалогу та розвитку.

Відзначається за рішенням Генеральної Асамблеї ООН

75 років від дня народження 21 травня 1949 року **Миколи Івановича Васька** – багаторічного керівника Глухівського району, першого заступника голови Глухівської районної державної адміністрації (2000-2003), голови Глухівської районної ради (2004-2010).

1-ша річниця від дня смерті в шпиталі 21 травня 2023 року **Романа Миколайовича Гладушка** (1981-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни. Похований у Глухові.

22 травня

Міжнародний день біологічного різноманіття.

Відзначається за рішенням Генеральної Асамблеї ООН.

День перепоховання праху Тараса Григоровича Шевченка (1861), українського поета, художника, мислителя на Чернечій горі, поблизу Канева.

1-ша річниця від дня загибелі 22 травня 2023 року поблизу с. Іванівське під Бахмутом Донецької області **Юрія Петровича Приймачка** (1988-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Уздиця Глухівського району, випускника Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка), кавалера **ордена «За мужність» III ступеня**.

1-ша річниця від дня загибелі 22 травня 2023 року поблизу смт Велика Писарівка на Сумщині **Віталія Вікторовича Терещенка** (1989-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова.

23 травня

День Героїв – щорічне свято в Україні, встановлене на честь українських вояків – борців за волю України, передусім, лицарів Київської Русі, козаків Гетьманської доби, опришків, українських січових стрільців та вояків Армії УНР, УПА та діячів ОУН.

24 травня

День слов'янської писемності і культури.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 17.09.2004 року № 1096/04 щорічно в цей день.

25 травня

День зниклих безвісти дітей.

Відзначається щорічно з 2002 року з ініціативи Європейського центру зниклих дітей і тих, що зазнали сексуального насильства.

День працівників видавництва, поліграфії і книго-розповсюдження.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 25.05.1999 року № 563/99 в останню суботу травня.

26 травня

1-ша річниця від дня загибелі 26 травня 2023 року поблизу м. Куп'янська на Харківщині **Олександра Володимировича Рознятовського** (1987-2023) учасника російсько-української війни, випускника Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка), кавалера **ордена «За мужність» III ступеня**.

55 років від часу початку будівництва у травні 1969 року **70-квартирний будинок по вул. Радянській, 69** за кошти фабрики по переробці вторсировини, технікуму, нафтобази.

28 травня

Всеукраїнський день краєзнавства.

У цей день 1925 року в місті Харкові розпочалася I Всеукраїнська конференція з краєзнавства під час роботи якої було створено Український комітет краєзнавства.

135 років від дня смерті у травні 1889 року в с. Чорториги (нині – Шевченкове Березівської сільської територіальної громади) **Володимира Івановича Туманського** (1809 – 1889) - Глухівського повітового предводителя дворянства (1851 – 1866), Почесного мирового судді (1877), член Глухівського повітового зібрання (1865 – 1884).

29 травня

Міжнародний день миротворців ООН.

Відзначається за рішенням Генеральної Асамблеї ООН

125 років від часу початку будівництва 1899 року **при Глухівській земській лікарні відділення для** гостро-заразних хворих. До літа 1899 року зведений фундамент і розпочата заготівля лісу, після чого розпочали зводити стіни. Керівництво будівництвом інфекційного відділення лікарні Глухівським повітовим земським зібранням доручено у вересні 1899 року повітовому земському гласному Петру Дорошенку. В інфекційному відділенні передбачалося 5 палат: 2 (чоловіча і жіноча) для дифтериту, 2 (чоловіча і жіноча) для скарлатини і 1 для бешихи і, можливо, ще 1 обсерваційна. У будівлі передбачалась кімната для фельдшера і прислуги, клозет, ванна, а поруч окрема кам'яна будівля під дезінфекційну камеру з паровиком і власним **артезіанських колодязем** для дезінфекції білизни і великих речей. Лікарня почала приймати хворих з січня 1902 року.

31 травня

1-ша річниця від дня смерті внаслідок серцевого нападу 31 травня 2023 року **Анатолія Володимировича Стрельцова** (1970-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця см. Глухова.

Червень

1 червня

Міжнародний день захисту дітей.

Відзначається з 1949 року за ініціативою Міжнародної демократичної федерації жінок. Цьогоріч ювілей – 75 раз відзначення свята.

Всесвітній день батьків.

Відзначається щороку в перший день літа за пропозицією Генеральної Асамблеї ООН

День захисту дітей.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 30.05.1998 року № 568/98 щорічно в цей день.

10 років від дня смерті **Івана Михайловича Ляшка** (1921-2014) – українського педагога та історика, викладача історії КПРС і завідувача кабінету марксизму-ленінізму (1951-1988), керівника музею історії Глухівського державного педагогічного інституту (1967-1994).

4 червня

День вшанування пам'яті дітей, які загинули внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України.

Відзначається щорічно відповідно до Постанови Верховної Ради України від 01.06.2021 року № 1490-ІХ

Міжнародний день безневинних дітей – жертв агресії.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН

35 років від дня смерті 4 червня 1989 року радянського письменника **Бориса Івановича Котлярова** (1911-1989). Восени 1917 р. з початком революційних подій з родиною переїхав з Петрограда до Глухова. Навчався у Глухівській чоловічій гімназії. У 1926 році закінчив Глухівську школу. Саме тоді почав писати вірші для класного рукописного журналу «Весняні думки». Згодом спогади про проведену юність у Глухові знайшли місце у його книзі «Зошит для молодшого кола» (Харків, 1970) та «Розкритий щоденник» (Київ, 1971).

5 червня

Всесвітній день навколишнього середовища.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН

1-ша річниця від дня загибелі 4 червня 2023 року поблизу с. Новоочеретувате Волноваського району Донецької області **Олександра Петровича Приймачка** (1978-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни. Похований у с. Дунаєць Глухівської міської територіальної громади.

140 років від дня смерті **Федора Дмитровича Красовського** (1830-1884) - депутата від дворян Глухівського повіту (1854-1866), почесного мирового судді, голови Глухівської повітової управи (1872 – 1881). Приймав активну участь у відкритті Глухівського учительського інституту.

6 червня

День журналіста.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 25.05.1994 року № 251/94 щорічно в цей день.

185 років від дня народження 25 травня (6 червня) 1839 року в м. Глухові **Семена Артемовича Терещенка** – дійсного статського радника, брата Ніколи та Федора Терещенків. Директор Глухівського міського банку (1866-1870). Чиновник з особливих доручень VII класу при Головному Попечителєві Імператорського Людинолюбного товариства.

55 років від дня народження 6 червня 1969 року в с. Привілля Глухівського району **Юрія Миколайовича Шишка** (1969-2024) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни., який загинув 6 березня 2024 року поблизу с. Роздолівка Бахмутського району на Донеччині.

1-ша річниця від дня загибелі 6 червня 2023 року поблизу с. Новосілка Донецької області **Павла Олександровича Скіпи** (1986-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни. Похований у с. Слоут Березівської сільської територіальної громади.

11 червня

365 років від дня початку **облоги Глухова** (1 (11) - 15 (26) червня 1659 року) – епізоду московсько-української війни 1658-1659 років, оборона козаками прикордонної Глухівської фортеці від загонів московських воєвод Григорія Долгорукова та Михайла Дмитрієва.

70 років від дня народження 11 червня 1954 року **Миколи Олексійовича Жибика** – аграрія, заступника голови колгоспу «Україна» (с. Сваркове, 1980-85), голови колгоспу «Червоний партизан» (с. Студенок, 1985-?), голова ТОВ «Україна» (с. Сваркове, 1999-?), директор ПП «Дунаєцьке» (2010-13), директор ПП «Аграрні інвестиції» (2013-?, с. Уланове).

25 років від дня реєстрації 11 червня 1999 року **Глухівського окремого гетьманського полку (отаман Володимир Захарович Чорнобай)** на основі створеної в 1994 році Глухівської сотні Українського козацтва 17 лютого 1994 року (отаман сотні В. З. Чорнобай).

1-ша річниця від дня загибелі 11 червня 2023 року поблизу м. Бахмута Донецької області **Ігоря Володимировича Тюльпи** (1990-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни.

14 червня

45 років від часу зведення у червні 1979 року **Глухівського сирзаводу** - нової потужної лінії з виготовлення масла. Монтаж автоматичної лінії вели київські спеціалісти. Продуктивність заводу складала 1 т. за годину.

230 років від дня народження засновника династії Терещенків **Артемія Яковича Терещенка (1794-1873)** - купця першої гільдії (з 12 травня 1870), потомственного дворянина (1870), **бургомистра Глухівського магістрату** (1842-1845), почесного громадянина м. Глухова (1794 р.).

16 червня

День батька (День тата).

Відзначається в кожен третій день червня.

20 червня

190 років від дня народження **Олександра Матвійовича Лазаревського** (1834–1902) - українського історика, археографа, краєзнавця, шевченкознавця, дослідника історії Сіверщини.

65 років від дня народження 20 червня 1959 року **Сергія Григоровича Іванченка** – відомого глухівського співака та музиканта, який у 1970-1980-ті рр. входив до складу легендарного ВІА «Молодість».

22 червня

День скорботи і вшанування жертв війни в Україні.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 17.11.2000 року № 1245/2000 щорічно в цей день

23 червня

День Святої Трійці

День Державної служби ООН.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН.

День Державної служби.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 04.04.2004 № 291/2003 року щорічно в цей день.

Міжнародний Олімпійський день.

5 років від дня відкриття 23 червня 2019 року **пам'ятника жертвам єврейського погрому в Глухові** зробленого більшовиками 22-23 (7 -10 березня) лютого 1918 (5678) року (вбито за різними даними до 500 євреїв).

1-ша річниця від дня загибелі 23 червня 2023 року поблизу с. Кармазинівка Сватівського р-ну Луганської області **Володимира Романовича Крушельницького** (1986-2023) - українського військовослужбовця 58-ї окремої

мотопіхотної бригади (з 2016 р. – машкав у Глухові), учасника російсько-української війни.

55 років від часу початку в 1969 році зведення **2-поверхового ресторану на 60 місць з відкритою альтанкою і пивбаром та готелю на 32 місця із заїжджим двором** на автостраді Київ-Москва. Будівництво вело Сумське монтажне управління поряд з літнім кафе «Берізка». Інтер'єр ресторану оздоблювали київські художники. Комплекс було здано в квітні 1972 року.

24 червня

150 років від дня народження 24 червня 1874 року в с. Вороніж Глухівського повіту **Івана Спиридоновича Абрамова** (1874-1960) – відомого фольклориста, етнографа, археолога, літературознавця та краєзнавця. Після закінчення школи при трудовому братстві мецената М. Неплюєва викладав у школі с. Студенка Глухівського повіту. У 1895-1898 рр. навчався у Глухівському вчительському інституті. З 1898 р. працював у Рівному, Петербурзі, Тобольську. Після репресій наприкінці 1930-х рр. повернувся на батьківщину (в селище Воронеж, нині Шосткинського району), де займався краєзнавством та літературознавчими дослідженнями.

10 років від дня загибелі 24 червня 2014 року поблизу с. Панченкове, Довжанського району Луганської області **Олексія Олеговича Приходька** (1992-2014) - українського військовослужбовця, молодшого сержанта Збройних сил України, уродженця м. Глухова.

240 років від часу, як у Глухові влітку 1784 року сталася велика пожежа, яка зруйнувала майже всю центральну частину міста.

26 червня

365 років від дня завершення **Облоги Глухова** (1 (11) - 15 (26) червня 1659 року) – епізоду московсько-української війни 1658-1659 років, оборона козаками прикордонної Глухівської фортеці від загонів московських воєвод Григорія Долгорукова та Михайла Дмитрієва. Неспроможне взяти місто царське військо уклало перемир'я з козаками та зняло облогу.

215 років від дня смерті 14 (26) червня 1809 року в м. Глухові **Архімандрита Мельхіседека** (світське ім'я *Матвій Карпович Значко-Яворський*); близько 1716-1809) - православного церковного діяча, архімандрита, члена **Новгород-Сіверського патріотичного гуртка**, настоятеля Глухівського Петро-Павловського монастиря Новгород - Сіверської єпархії (1785-1809). Закінчив Києво-Могилянську академію. Був духовним наставником Коліївщини. У 1787 р. представляв наш край перед імператрицею Катериною II в Новгород-Сіверському, коли вона здійснювала поїздку до Криму. Похований у монастирі.

27 червня

130 років від дня смерті 15 (27) червня 1894 року **Федора Артемійовича Терещенка** (1832-1894) - українського підприємця, мецената, колекціонера, **почесного громадянина міста Києва**, уродженця м. Глухова. Похований у родовій

погребельні сім'ї Терещенків у нижньому ярусі **Трьох-Анастасіївської церкви Глухова**. В Глухові неодноразово займав високі громадські посади - мирового судді, бургомистра міського магістрату. Опікував засновані родиною Терещенків в місті заклади.

60 років від дня смерті 27 червня 1964 року **Івана Андрійовича Лесика** (1918-1964) - генерал-майора Радянської армії, учасника Другої світової війни, Героя Радянського Союзу (1945). Після закінчення Глухівської середньої школи у 1935 році розпочав свою трудову діяльність у редакції районної газети «Колективіст Глухівщини». Паралельно три роки заочно навчався в Інституті журналістики у Харкові, та був призначений на посаду в.о. редактора районки.

45 років від часу завершення у червні 1979 року **ремонту дороги по вул. Пушкіна (нині – вул. Ігоря Білевича; відрізок від вул. Леніна (нині – вул. Терещенків) до вул. Карла Маркса)**. Загалом ремонт дороги тривав із 1976 року. Утім підрядники ШБУ № 37 не витримали технологічних норм та не забезпечили стоку води з дороги. «Подушка» ущільнена недостатньо і без застосування в'язучих компонентів, а шар асфальту – був занадто тонкий. Плюс.

28 червня

День Конституції України.

У цей день 1996 року Верховна Рада України прийняла Конституцію України – першу Конституцію незалежної України

29 червня

145 років від дня **урочистого освячення будівлі та відкриття лікарні Святої Євросинії** (нині – приміщення КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги Глухівської міської ради») 29 червня 1879 року в день Святих Апостолів Петра й Павла. Лікарня мала 20 ліжок для надання медичної допомоги незаможним верствам населення, 12 з яких розташовувалося у відділенні тимчасово хворих, та додатково ще 5 ліжок було у відділенні хворих дітей притулку Терещенка.

30 червня

День молодіжних та дитячих громадських організацій.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 27.06.2008 року N 599/2008 в останню неділю червня.

Липень

1 липня

День архітектури України.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 17.06.1995 року № 456/95 щорічно в цей день

90 років від дня народження 1 липня 1934 року в с. Годунівці Глухівського району (нині в складі Глухівської міської ради) **Анатолія Івановича Золотарьова** (1934-2006) - останнього міністра промисловості будівельних матеріалів Української РСР (1990-1991), заслуженого працівника промисловості України (1994), народного депутата України 2-го скликання (1994-1996), випускника Глухівської середньої школи № 2.

20 років від дня народження 2 липня 2004 року в с. Баничі Глухівського району **Олександра Олександровича Здебського** (2004-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який загинув 13 грудня 2023 року поблизу с. Вільшана Куп'янського району Харківської області.

2 липня

15 років від часу визнання 2 липня 2009 року Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка акредитованим за IV рівнем акредитації, рішенням Державної акредитаційної комісії України (протокол № 79, як додаток до наказу МОН України від 16.07.2009 р. № 2675 л).

4 липня

День Національної поліції України.

Відзначається щорічно в цей день відповідно до Указу Президента України від 04.04.2018 року № 97/2018.

55 років від часу відкриття у липні 1969 року **3-поверхового універмагу** (універсаму) із скла і бетону на 50 торгових місць – 800 кв. м. торгової площі. 3-й поверх служба побуту і склад, механізована розвантажувальна площадка, ліфт та буфет. Універмаг будувався з 1967 року. В магазині не було прилавків, продавці-консультанти, почали працювати 40 випускників 3-місячних курсів. За день обслуговували більше 3600 покупців. Перший директор В. Чорнобай.

5 липня

1-ша річниця від дня загибелі 5 липня 2023 року в Луганській області **Олександра Павловича Єрмоленка** (1992-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова. Похований у м. Глухові.

7 липня

День Військово-Морських Сил Збройних Сил України.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 12.06.2015 року № 331/2015 в першу неділю липня.

День працівника природно-заповідної справи.

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 18.08.2009 року № 629/2009.

1-ша річниця від дня загибелі 7 липня 2023 року на Авдіївському напрямку **Сергія Леонідовича Зенікова** (1981-2023) - українського військовослужбовця,

учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова. Похований у с. Некрасові Глухівської міської територіальної громади.

9 липня

165 років від дня смерті 9 липня (27 червня) 1859 року **Олександра Федоровича фон дер Бригена** (1792-1859) – полковника у відставці, учасника франко-російської війни 1812 року, масона та декабриста, члена Союзу благоденства та Північного товариства. Мав маєток у с. Слоуті Глухівського повіту. Сприяв публікації «Історії Русів».

11 липня

10 років від дня смерті 11 липня 2014 року в районі Сіверська на півночі Донецької області **Олександра Григоровича Ткаченка** (1970-2014) - українського правоохоронця, капітана (посмертно – майора) МВС України, учасника АТО, уродженця м. Глухова. Похований у м. Суми на Алеї поховань Почесних поховань Центрального кладовища.

60 років від часу введення в експлуатацію у липні 1964 року 16-квартирного будинку по вул. Радянська (нині – вул. Київська).

12 липня

1-ша річниця від дня загибелі 12 липня 2023 року в Запорізькій області **Максима Євгенійовича Осіпкіна** (1986-2023) – українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, проживав у с. Землянка на Глухівщині. Похований у с. Землянка Березівської сільської територіальної громади.

45 років від дня відкриття у 1979 році **салону-магазин № 11 Сумської фірми «Меблі»** площею 500 м² по вул. Шевченка. В перший день було продано меблів на 6 тис. крб.

13 липня

105 років від дня смерті 13 липня 1919 року в Одесі **Петра Яковича Дорошенка** (1857 (1858) - 1919) - українського лікаря, краєзнавця, державного, культурно-громадського діяча, земського лікаря м. Глухова, уродженця хутора Дорошенкового або села Баничі Глухівського повіту Чернігівської губернії. Дядько Дмитра Дорошенка - міністра закордонних справ Української Держави в 1918 році.

15 липня

**День пам'яті святого рівноапостольного великого князя Володимира.
День хрещення Київської Русі-України.**

Відповідно до Указу Президента України від 28.07.2023 року № 455/2023 свято перенесено на 15 липня (замість 28 липня).

День Української державності.

Відповідно до Указу Президента України від 28.07.2023 року №455/2023 свято перенесено на 15 липня (замість 28 липня).

День українських миротворців.

Відзначається відповідно до постанови Верховної Ради України від 21.05.2013 року № 292-VII.

100 років від дня народження 15 липня 1924 року в с. Ходино (нині в складі Шалигинської селищної територіальної громади) народився **Василь Федорович Золотін** (1924-1945) – кавалер трьох орденів Слави. Усю війну пройшов у складі 24-го саперного батальйону 27-ї гвардійської дивізії від Курська до східних земель Німеччини, де й проявив себе. Третім орденом нагороджено вже посмертно.

16 липня

День бухгалтера.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 18.06.2004 року № 662/2004 щорічно в цей день

60 років від часу початку спорудження в 1964 році в селах Шевченкове, Полошки та Обложки двоповерхового клубу на 400 місць будівельниками Глухівського міжколгоспбуду. Будинки були звершені через 3-4 роки.

17 липня

1-ша річниця від дня загибелі 17 липня 2023 року на Куп'янському напрямку **Івана Івановича Кривенка** (1987-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Студенок Глухівського району. Похований у м. Глухові.

340 років від часу призначення у 1684 році ігуменем Глухівсько-Петропавлівського монастиря, митрополита Ростовського і Ярославського, автора «Чет'їв-Мінеїв» **Данила Савича Туптала (Димитра Ростовського)**, де він служив з перевами до 1697 року.

18 липня

70 років від дня народження 18 липня 1954 року **Юрія Івановича Кебця** – відомого глухівського поета, редактора газети «Глухівщина» в 2002-2009 роках.

1-ша річниця від дня загибелі 18 липня 2023 року поблизу с. Рівнопіль Хлібодарівської сільської громади Волноваського району Донецької області **Володимира Юрійовича Хиро** (1972-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова. Похований у с. Дунаєць Глухівської міської територіальної громади.

45 років від часу відкриття у липні 1979 року **дитячого садка «Колосочок»** на 150 місць по вул. Київський шлях на кошти (понад 277 тис. крб.) колгоспу імені Леніна (нині ТОВ «Велетень»). Одна група функціонувала з цілодобовим перебуванням. Було висаджено більше 300 дерев та кущів, в т. ч. 50 яблунь.

19 липня

День тренера

125 років від часу відкриття в липні 1899 року трирічного **«Глухівського ремісничого училища імені таємного радника Миколи Артемійовича Терещенка»**, зважаючи на значні місцеві потреби у фахівцях з початковою технічною освітою, порушила клопотання про заснування в місті ремісничого училища.

20 липня

Міжнародний день шахів

50 років від дня завершення будівництва у липні 1974 року гуртожитку для Глухівського технікуму механізації та електрофікації сільського господарства та будівництво 12 та 16-квартирного будинку для працівників технікуму по вул. Пушкіна (нині – вул. Ігоря Білевича).

22 липня

1-ша річниця від дня загибелі 22 липня 2023 року біля с. Роботине у Токмацькій міській громаді Пологівського району Запорізької області **Дмитрія Олександровича Бадуліна** (1988-2022) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця селища Червоне Глухівського району (нині – селище Есмань). Похований 12 січня 2023 року на кладовищі Лісове м. Києва.

25 липня

830 років від дня смерті 25 липня 1194 року **Святослава Всеволодовича** (1116-1194) – руського князя з роду Рюриковичів, Новгород Сіверський князь (1157-1164). Володів Глуховом, бував у ньому неодноразово. Як Чернігівський князь (1164-1177) у 1173, 1174 та 1176-1180 та 1181-1194 роках правив Великим Київським князівством.

26 липня

День системного адміністратора.

Відзначається в останню п'ятницю липня

90 років від дня смерті 26 липня 1944 року в боях за місто Білосток у Польщі **Дмитра Миколайовича Курлука** (1920-1944) - Героя Радянського Союзу (1944), командира 2-го стрілецького батальйону 1018-го стрілецького полку 269-ї стрілецької дивізії 3-ї армії 1-го Білоруського фронту, капітана, учасника німецько-радянської війни, уродженця м. Глухова, випускника Глухівської середньої школи № 2 (1939). Похований у с. Грабовка (нині район у межах міста Білосток, Польща). Його ім'я носить одна із вулиць м. Глухова.

27 липня

День медичного працівника.

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 13.06.2023 року № 327/2023.

215 років від дня народження 15 (27) липня 1809 року **Володимира Івановича Туманського** (1809-1889) – Глухівського повітового предводителя дворянства (1851-1866), Почесного мирового судді (1877), члена Глухівського повітового зібрання (1865 – 1884). Брата відомого поета Василя Івановича Туманського (1800 - 1860).

30 років від часу нового відродження 1994 року **монастиря Глинської пустині**. Все майно Будищанського психоневрологічного інтернату (що з 1961 року розташовувався у приміщеннях монастиря) було передано на баланс Глухівської єпархії.

28 липня

День працівників торгівлі.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 05.06.1995 року № 427/95 в останню неділю липня

29 липня

1-ша річниця від дня загибелі 29 липня 2023 року біля с. Роботине у Токмацькій міській громаді Пологівського району Запорізької області **Данила Олександровича Бондаренка** (1990-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова. Похований на Веригинському кладовищі м. Глухова.

30 липня

Міжнародний день дружби.

1-ша річниця від дня смерті 30 липня 2023 року в Харківській обласній лікарні **Ігоря Степановича Коробова** (1964-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця селища Червоне Глухівського району (нині – селище Есмань). Похований у м. Глухові.

Серпень

1 серпня

50 років від дня введення в експлуатацію в серпні 1974 року **100-квартирного будинку** (вперше стільки квартир і вперше з білої цегли) – по вул. Радянській (нині – вул. Київська, біля райвиконкому). Напередодні ювілею він постраждав 27 липня 2024 року від обстрілу РСЗВ армії росії. Земляні роботи розпочалися у травні 1973 року, а будівництво - в вересні 1973 р. – комплексна бригада «Глухівхімбуд» під керівництвом Івана Тищенко.

4 серпня

День Повітряних Сил Збройних Сил України.

Відзначається щорічно у першу неділю серпня відповідно до Указу Президента України від 27.06.2007 року за № 579/2007.

50 років від дня введення в експлуатацію в серпні 1974 року **70-квартирного будинку житлового кооперативу № 2** по вул. Ціолковського

60 років від часу спорудження в 1964 році в Глухові типографії (нині торговий центр).

5 серпня

180 років від дня народження 5 серпня (24 липня) 1844 року **Іллі Юхимовича Рєпіна** (1844-1930) - українського живописця, педагога, академіка Петербурзької Академії мистецтв (1876). Як член Товариства передвижників (з 1878 р.) чотири роки поспіль у 1880-1883 роках мандруючи Україною, влітку приїжджав до Глухова, де працював над картиною «Хресна хода в Курській губернії». Цю картину майстер писав з натури під час традиційної з 1857 року релігійної ходи духовенства та мирян із монастиря Глинська пустинь до Троїцького собору Глухова.

65 років від дня народження 5 серпня 1959 року **Тамари Миколаївни Привалової** - багаторічної директорки Глухівської централізованої бібліотечної системи (нині - комунальної установи «Глухівська публічна бібліотека» Глухівської міської ради).

6 – 7 серпня

380 років від часу, як на початку серпня 1744 року, здійснюючи поїздку для поклоніння київським святинам, у Глухові зробила зупинку (у міністерському будинку на Веригіно) та відвідала службу у Михайлівському соборі – російська імператриця Єлизавета Петрівна (1709 – 1762). За одним із історичних переказів на честь її поїздки було споруджено Тріумфальну арку, яка зберіглася до наших часів. Імператриця видала Указ у 1747 році про відновлення гетьманства в Україні із столицею у Глухові.

6 серпня

15 років від дня смерті 6 серпня 2009 року **Мосіяшенка Володимира Андрійовича** (26.09.1939 – 06.08.2009) – кандидата педагогічних наук, доцента (2002), декана факультету підготовки вчителів початкових класів (1972-1975, 1980 - 1981), заступника декана факультету підготовки вчителів початкових класів (1975-1980, 1981-1984, 1984-1985), заступника декана факультету дошкільного виховання (1997, 2000), доцента кафедри педагогіки (27.08.1962 - 01.09.2006), «Відмінника народної освіти Української РСР» (1986). Випускника Глухівського державного педінституту 1961 року.

7 серпня

240 років від дня, як 7 серпня 1784 року в Глухові на Білополівському форштадті з вечора почалася **катастрофічна пожежа**. В результаті, якого до третьої години 8 серпня від сильного вітру згоріли всі будівлі, включаючи 5 кам'яних церков, Дівочий монастир, нещодавно збудовані присутні місця, генерал - губернаторський палац, понад 300 обивательських будинків. Від колишньої

величі колишньої гетьманської столиці не лишилося й сліду. Вдалося врятувати лише Київські ворота (так звану Тріумфальну арку), Троїцький собор, що тоді будувався, і Миколаївську церкву. Залишки великих будівель за наказом влади поступово було розібрано на цеглу, адже колишній гетьманській столиці не виділялися кошти, а масштаби руйнування були величезні.

205 років від дня народження 7 серпня (26 липня) 1819 року в селищі Вороніж Глухівського повіту (нині в складі Шосткинської міської територіальної громади) **Пантелеймона Олександровича Куліша** (1819-1897) – відомого українського письменника, історика та етнографа. Після закінчення Новгород-Сіверської гімназії викладав уроки у сім'ях глухівчан. У його творах часто зустрічається місто Глухів, зокрема, в поемі «Великі проводи», думі «Давнє горе».

8 серпня

День військ зв'язку.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 01.02.2000 року за № 154/2000 щорічно в цей день.

9 серпня

Міжнародний день корінних народів світу

Всесвітній день книголюбів

11 серпня

День будівельника.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 22.07.1993 року за № 273/93 в другу неділю серпня.

День працівників ветеринарної медицини.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 01.11.2001 року за № 1035/2001 в другу неділю серпня.

12 серпня

Міжнародний день молоді.

Затверджений Генеральною Асамблеєю ООН у 1999 році.

День молоді.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 28.07.2021 року за № 333/2021

13 серпня

Міжнародний день шульги.

Відзначається з 1992 року за ініціативою британського клубу ліворуких.

15 серпня

День археолога

19 серпня

100 років від дня народження 19 серпня 1924 року в Глухові Чернігівської області **Костянтина Матвійовича Ломикіна** (1924-1993) – українського живописця, члена Одеської організації **Спілки художників України** з 1953 року та її голови впродовж 1972—1976 років. Одна з картин «Юні шефи» створена у Глухові на тлі обійстя лісника за Родіонівкою.

20 серпня

75 років від дня народження 20 серпня 1949 року **Петра Миколайовича Смичка** (1949-2021) - багаторічного (29 років) директора ТОВ «Рассвет» у с. Полошки Глухівського району (нині – в складі Глухівської міської територіальної громади).

21 серпня

60 років від дня смерті 21 серпня 1964 року **Нестора Феофановича Городовенка** (1885-1964) - українського хорового диригента, художнього керівника капели «Думка», заслуженого артиста УРСР, випускника Глухівського учительського інституту в 1907 році. Після німецько-радянської війни емігрував до Канади.

22 серпня

105 років від дня народження 22 серпня 1919 року **Івана Васильовича Петрусенка** (1919-2001) – працівника сільського господарства, Героя Соціалістичної Праці (1966). 1953 року очолив комплексну бригаду колгоспу імені Леніна. Ініціатор створення постійної механізованої ланки з виробництва торфо-гнійних та торфо-мінеральних компостів. Це дало змогу помітно підвищити врожайність сільгоспкультур. Нагороджений двома орденами Леніна.

45 років від початку будівництва у серпні 1979 року дитячої лікарні та родильного (тобто пологового) будинку (разом на 100 місць: 60+40. Будівництво вело міжколгоспне будуправління № 19. Здано в експлуатацію в квітні 1981 року.

23 серпня

День Державного Прапора України.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 23.08.2004 року за № 987/2004 щорічно в цей день.

115 років від дня урочистого 23 серпня 1909 року відкриття **пам'ятника почесному громадянину Глухова Ніколі Артемовичу Терещенку** (1819 – 1903) в Глухові за присутності численних депутацій з різних міст.

24 серпня

День Незалежності України.

Відзначається щорічно як державне загальнонародне свято відповідно до постанови Верховної Ради України від 20.02.1992 року за № 2143/ХІІ.

25 серпня

160 років від дня народження 25 (13) серпня 1864 року в с. Дорошівка Глухівського повіту Чернігівської губернії; за іншими даними на хуторі Янків того ж повіту **Володимира Андрійовича Косинського** (1864-1938) - українського економіста, професора, академіка Української Академії наук (УАН), члена Української Центральної Ради, міністра праці Української Держави (листопад - грудень 1918).

80 років від дня народження 25 серпня 1944 року **Миколи Васильовича Євтушенка** (1944-2022) – українського педагога та музиканта, випускника Глухівського державного педагогічного інституту в 1970 році, викладача музики і співів Глухівського державного педагогічного інституту (1968-1984), багаторічного керівника профспілки освітян Глухова та району.

1-ша річниця від дня смерті 25 серпня 2023 року в Глухові (помер від серцевої недостатності перебуваючи у відпустці) **Федора Веллера** (1989-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова. Проживав у с. Шевченкове, похований на Усівському кладовищі м. Глухова.

26 серпня

165 років, як **Глухів утретє відвідав Тарас Григорович Шевченко** 26 серпня 1859 року, коли зі своїми приятелями Федором та Іваном Лазаревськими приїхав до Глухова з Кролевця, назавжди залишаючи рідну Україну. Шлях з Кролевця до Севська лежав через Тулиголове, Обложки, Глухів, Хотминівку, Есмань, Пустогород, Фотовиж. Він охоче розмовляв з простими людьми, давав їм цінні поради, як боротися зі своїми поневолювачами. Тарасу Шевченку не дозволили оселитися в Україні для постійного проживання. Перебування Т.Г. Шевченка на глухівській землі та в інших містах України висвітлює книга «Шляхами Тараса Шевченка. Чернігівщина».

55 років від часу закладення влітку 1969 року **скверу біля залізничного вокзалу** та прокладення бруківки по вул. Карла Маркса (нині – Інститутська) до приміщення середньої № 2), вулиці Фрунзе (до фабрики), а також асфальтування тротуарів і частково вулиць Леніна (нині – вул. Терещенків) та Шевченка

40 років від часу закриття у серпні 1984 році Глухівської 8-річної школи № 6 за вимогою санепідемстанції (три старовинних будинки по вул. Благодатній). 40 років тому - 1983/1984 навчальному році – у місті навчалось 4 055 учнів, з них 1120 у групах продовженого дня, в дитсадках 1615 дітей (63,4% від усіх дошкільнят).

28 серпня

25 років від дня смерті 28 серпня 1999 року **Івана Олександровича Сіроєжкіна** (1928-1999) – українського скульптора, творив погруддя генерала Г. Рудченка у Глухові та низку пам'ятників у Путивлі, де жили його батьки та де він похований.

100 років від часу заснування у серпні 1924 року **Глухівської семирічної базової школи № 2** (нині - Глухівська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 2

Глухівської міської ради) в приміщенні колишнього пансіону чоловічої гімназії збудованого в 1892 р. коштом відомого глухівського мецената Ніколи Артемовича Терещенка (нині корпус № 3 – Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка).

29 серпня

День пам'яті захисників України, які загинули в боротьбі за незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 23.08.2019 року за № 621/2019 щорічно в цей день.

60 років від часу відкриття в серпні 1964 року **дитячого садка для дітей військовослужбовців**, підпорядкованого Міністерству оборони (нині - Глухівського дошкільного навчального закладу (ясла-садок) «Зірочка» Глухівської міської ради) по вул. Терещенків, 19.

Вересень

1 вересня

День знань

День міста Глухова

День підприємця.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 05.10.1998 р. № 1110/98 в першу неділю вересня

85 років від **початку Другої світової війни** 1 вересня 1939 року.

35 років від дня відкриття 1 вересня 1989 року гуртожитку на 232 місця Глухівського медичного училища (нині – Глухівський фаховий медичний коледж). Планували розпочати будівництво у 1986 р., але розпочали зведення тільки наприкінці 1987 р., освоївши лише 52 тис. крб. по вул. Вознесенській. Обстріляне ворогом з FPV-дрона наприкінці серпня 2024 року.

У Глухівському медучилищі також тоді було відкрито нове відділення фельдшерів (прийнято 60 учнів).

2 вересня

День нотаріату

Відзначається відповідно до Указу Президента України «Про день нотаріату» від 22.02.2010 р. № 211/2010 щорічно 2 вересня.

275 років від часу спорудження у 1749 році дерев'яної брами на західній околиці історичного середмістя Глухова на земляному валу фортеці інженером Юхимом Наумовим з мостом через рів над заплавою річки Есмань до с. Веригине.

255 років від часу спорудження протягом 1766-1769 років мурованої **Київської брами Глухівських міських укріплень** за проектом архітектора Андрія Квасова на честь візиту імператриці Катерини II до Глухова. Це - єдина споруда Глухівської фортеці, яка збереглась до наших днів. Крім оборонних

функцій вона була ще й своєрідною митницею — пунктом перевірки паспортів подорожніх. Пам'ятка архітектури національного значення. Висота брами — 7,5 м, ширина — 28 м, глибина — 16 м.

6 вересня

Міжнародний день читання книг

90 років від дня народження 6 вересня 1934 року **Лідії Григорівни Андрійчук** – відомої глухівської бібліотекарки в 1959-1997 роках, **директорки Глухівської центральної бібліотечної системи (1980 - 1990)**, бібліотекарки Глухівського педінституту в 1990-1997 рр.

1-ша річниця від дня загибелі 6 вересня 2023 року в Баничах (помер, перебуваючи у відпустці) **Олександра Григоровича Іваницького (1978-2023)** - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Баничі на Глухівщині. Проживав у рідному селі, похований в с. Баничі Глухівської міської громади.

7 вересня

55 років від часу відкриття 7 вересня 1969 року в селі **Уланово** (нині – Есманьської селищної громади) приміщення **2-поверхової середньої школи** на 480 місць та 8-квартирного будинку для учителів, яку були побудовані на кошти уланівського колгоспу імені Жданова будівельниками тресту «Глухівхімбуд». Перший директор школи М. П. Півень. Школа була практично зруйнована ворогом у ніч з 3 на 4 травня 2022 року, внаслідок обстрілу військами РФ.

8 вересня

Міжнародний день грамотності.

Відзначається відповідно до резолюції 14-ї сесії ЮНЕСКО (1965) щорічно в цей день.

110 років від дня народження 8 вересня (26 серпня) 1914 року **Павла Ключини (справжні ім'я і прізвище Ключник Павло Юхимович)** (1914 – 1972) - українського поета-сатирика, журналіста, педагога, відмінника народної освіти, члена Спілки письменників України (1955), випускника Глухівського педагогічного інституту (1951).

9 вересня

Собор Глинських святих - установлено рішенням Священного Синоду Української Православної Церкви від 8 травня 2008 року; новопрославлені святі були включені до списку рішеннями Синоду Української Православної Церкви від 25 березня 2009 року. Урочисте прославлення Собору Глинських святих було звершено 16 серпня 2008 року в Глинській пустині священноархімандритом обителі митрополитом Київським і всієї України Володимиром. До Собору входять преподобні: Василій (Кішкін), ієромон. (+ 1831), Філарет (Данилевський), ігум, настоятель (+ 1841), Феодот (Левченко), мон. (+ 1859), Макарій (Шаров), ієросхимон. (+ 1864), Мартирій (Кириченко), мон. (+ 1865), Євфимій (Любимченко), схимон. (+ 1866), Досифей (Колченков) Благоговійний,

мон. (+ 1874), Іліодор (Голованицький), схиархім. (+ 1879), Інокентій (Степанов), архім. (+ 1888), Лука (Швець), схимон. (+ 1894), Архип (Шестаков), схимон. (+ 1896), Іоаннікій (Гомолко), схиархім. (+ 1912), Серафим (Амелін), схиархім. (+ 1958), Андронік (Лукаш), схиархім. (+ 1974), Серафим (Романцов), схиархім. (+ 1976), Серафим (Мажуга), схимитр. (+ 1985).

60 років від часу початку спорудження в 1964 – 1968 рр. **промислової міської каналізаційної мережі**. Будівельники «Глухівхімбуду» в 1964 році освоїли 100 тис. крб. У 1968 р. була уведена в експлуатацію станцію перекачки № 2 потужністю 8 700 кубометрів стічних вод на добу, вартістю 149 тис крб.

10 вересня

130 років від дня народження 29 серпня [10 вересня] 1894 року **Олександра Петровича Довженка** (1894 - 1956) - українського радянського письменника, кінорежисера, кінодраматурга, художника та класика світового кінематографа. У 1911-1914 роках навчався у Глухівському учительському інституті. Про своє життя у Глухові Чернігівської губернії згадував у своїх «Щоденниках». Саме у Глухові він полюбив кінематограф, відвідуючи, щойно збудований у 1911 році, кінотеатр «Кіноілюзіон «Вій». Активно займався творчістю, малював. У сусідньому із Глуховому селі Береза організував молодіжний етнографічний хор.

170 років від дня народження 10 вересня (30 серпня) 1854 року в Глухові **Івана Миколайовича Терещенка** (1854-1903) - українського підприємця, фінансиста та мецената, співзасновника «Товариства буряково-цукрових і рафінадних заводів братів Терещенків», яке стало лідером цукрової промисловості України та стимулювало розвиток суміжних індустрій. Одружений був з **Єлизаветою Михайлівною**, донькою інтенданта Київського військового округу генерал-лейтенанта М. А. Саранчева. Серед чотирьох дітей цього подружжя найяскравішою й найнепересічнішою постаттю став найстарший син **Михайло** - міністр фінансів, а згодом - іноземних справ Тимчасового уряду Росії в 1917 році.

1-ша річниця від дня загибелі 10 вересня 2023 року у селищі Курдюмовка Бахмутського району Донецької області **Ігоря Анатолійовича Аносова** (1975-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова. Проживав у рідному місті, похований на Веригинському кладовищі Глухова.

11 вересня

Тиждень освіти дорослих.

Проходить під егідою ЮНЕСКО. З 1999 року в Україні щорічні події проводяться з 11 по 17 вересня.

55 років від часу заснування у вересні 1969 року **Глухівського заводу «Сател»** при науково-дослідному інституті «Сатурн».

13 вересня

День програміста

215 років від дня смерті у 1809 році в Києві **Петра Івановича Симоновського** (бл. 1717-1809) – українського історика та правника, який працював (1753-1757) перекладачем у Генеральній військовій канцелярії в Глухові, автор «Краткого описания о козацком малороссийском народе и о военных его делах» (1765), у якому подано в дусі національної державної ідеології загальний огляд історії України козацько-гетьманської доби (до 1750).

14 вересня

День фізичної культури і спорту.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 29.05.1994 р. № 340/94 в другу суботу вересня.

День українського кіно.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 12.01.1996 р. № 52/96 в другу суботу вересня.

Всесвітній день надання першої медичної допомоги.

Відзначається у другу суботу вересня.

День танкових військ.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 09.09.2023 р. № 574/2023 щорічно в цей день.

1-ша річниця від дня загибелі 14 вересня 2023 року поблизу с. Вербове у Пологівській міській громаді Пологівського району Запорізької області **Олександра Олексійовича Зюкіна** (1995-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Заруцьке на Глухівщині (нині – в складі Глухівської міської громади). Похований у с. Будівельне Глухівської міської громади.

70 років від дня, як 1954 року глухівці вперше побачили телевізійне зображення на своїх телевізорах. Це було можливо завдяки величезній телеантені та легендарного телевізора КВН-49, що випускався до 1967 року.

15 вересня

Міжнародний день демократії.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 08.11.2007 року.

Всенародний день батька.

Відзначається у третю неділю вересня.

День народження Google.

День працівника лісу.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 28.08.1993 р. № 356/93 в третю неділю вересня

80 років від дня народження 15 вересня 1944 року в с. Шевченкове Глухівського, нині Березівської сільської громади Шосткинського району. **Георгія Олександровича Сергєєва** (1944) – українського художника, графіка, живописця, лауреата міжнародного конкурсу екслібрису художнього товариства Святого Луки у Барселоні (перша премія та іменна медаль за кращий книжковий знак), члена НСЖУ, художнього редактора видавництва «Наукова думка» (1973-

1994), наукового співробітника видавничого відділу Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України (з 1994 р.).

220 років від дня народження 15 (3) вересня 1804 року **Михайла Олександровича Максимовича** (1804 - 1873) - видатного українського науковця, енциклопедиста, фольклориста, історика, філолога, етнографа, ботаніка, поета, полеміста, архівознавця та природознавця. Перший ректор у 1834-1835 рр. Університету Святого Володимира (в майбутньому - КНУ ім. Тараса Шевченка). У дитинстві жив у свого дядька Івана Тимковського (1778-1808) у с. Туранівка тоді Глухівського повіту, де здобув початкову освіту.

17 вересня

Міжнародний день охорони озонного шару. Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 19.12.1994 року

День усиновлення. Відзначається відповідно до Указу Президента України від 28.07.2023 N 455/2023 щорічно в цей день

18 вересня

День рятівника.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 12.09.2008 р. № 830/2008 щорічно в цей день.

19 вересня

Міжнародний день читання електронних книг.

Перше святкування International Read an eBook Day відбулося у 2014 році за ініціативою одного з провідних дистриб'юторів електронних книг OverDrive.

55 років від часу відкриття в Глухові у 1969 році **продовольчих магазинів по вул. Суворова, Путивльській.**

21 вересня

Міжнародний день миру.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН у 1981 році.

День фармацевтичного працівника.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 07.09.1999 р. № 1128/99 в третю суботу вересня.

День винахідника і раціоналізатора.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 16.08.1994 р. № 443/94 в третю суботу вересня.

120 років від дня смерті 21 (8) вересня 1904 року в селі Землянці Глухівського повіту Чернігівської області (нині – в складі Березівської сільської громади Шосткинського району) **Пелагеї Яківни Литвинової-Бартош** (1833 – 1904) - української етнографині та педагогині, яка досліджувала народні обряди, друкувалася у газеті «Киянин». Її робота «Весільні обряди та звичаї у с. Землянка Глухівського повіту на Чернігівщині» (1900) увійшла до каталогу найкращих

робіт обрядового етносу. У 1877 р. була написана «Абетка для народної школи» та низка інших творів.

150 років від дня офіційного відкриття 21 вересня 1874 року Глухівського учительського інституту (нині – Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка).

55 років від часу відкриття у вересні 1969 року **книжкового магазину Глухівського райкоопкнигторгу біля автовокзалу.**

22 вересня

День партизанської слави.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 30.10.2001 р. № 1020/2001 щорічно в цей день.

Всесвітній день без авто.

Відзначається з 1998 року, вперше день без авто був проведений в Парижі.

День машинобудівника.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 08.09.1993 р. № 361/93 в четверту неділю вересня.

115 років від дня смерті 22 (9) вересня 1909 року уродженця Глухова **Миколи Івановича Мурашка** (1844 – 1909) – українського художника і педагога, що заснував у Києві Малювальну школу, яка дала путівку в життя багатьом майбутнім художникам України. Автор іконостасу Трьох-Анастасіївської церкви у Глухові.

23 вересня

70 років від дня народження на Глухівщині 23 вересня 1954 року **Юрія Володимировича Стебліна** – провідний режисер українського дитячого кіно, помічник режисера у відомих кінопроєктах «Сибіріада», «Степ», «Доля», зняв цікаві фільми для дітей «Побачення» і «Народжений поза законом», які відзначені нагородами. Тож сьогодні їх автор справедливо вважається.

24 вересня

100 років від дня народження 24 вересня 1924 року **Леоніда Сергійовича Орленка** (1924-2008) – ветерана педагогічної праці, учасника бойових дій в німецько-радянській війні, випускника Глухівського учительського інституту, завідуючого Глухівського районного відділу народної освіти (1954 - 1973), завуча середньої школи № 3 м. Глухова (1973 - 1982, до 1992 р. – працював учителем математики).

70 років від дня народження 24 вересня 1954 року **Леоніда Михайловича Оничка** - начальника Глухівського міськрайвідділу внутрішніх справ (1993 – 2000), до цього керівника міліції у Путивлі, пізніше - начальника рибцеху «Есмань».

65 років від часу відкриття у 1959 році приміщення **триповерхової школи та 16-квартирного будинку в селищі Шалигине**, зведеного будівельниками

«Глухівбуду». Приміщення школи була обстріляне ворогом з території рф 8 травня 2024 року.

25 вересня

85 років від дня народження 25 вересня 1939 року **Василя Івановича Пістренка** – відомого глухівського педагога, журналіста, автора книг «Рани Афгану», «Долі обпалені атомом» (2006), «Вижала війна. Зустріч з музою» (2009), члена Національної спілки журналістів України.

1-ша річниця від дня загибелі 25 вересня 2023 року під Вугледаром у Волноваському районі Донецької області уродженця Глухова **Остапа Олеговича Шекери** (1973 - 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни. Похований 22 грудня 2023 року в рідному Глухові.

26 вересня

85 років від дня народження 26 вересня 1939 року в Глухові **Володимира Андрійовича Мосіяшенка** (1939 –2009) – українського вченого кандидата педагогічних наук, доцента (2002), декана факультету підготовки вчителів початкових класів (1972-1975, 1980 - 1981), заступника декана факультету підготовки вчителів початкових класів (1975-1980, 1981-1984, 1984-1985), заступника декана факультету дошкільного виховання (1997, 2000), доцента кафедри педагогіки (1962 - 2006) Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, «Відмінника народної освіти Української РСР» (1986). Випускника Глухівського державного педінституту 1961 року.

60 років від часу завершення будівництва в 1964 році першої черги **Глухівського хлібокомбінату** (три печі, проєктна потужність 50 т. продукції на добу, у грудні 1964 року – працювала лише одна піч).

27 вересня

День туризму.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 21.09.1998 р. № 1047/98 щорічно в цей день.

28 вересня

105 років від дня захоплення 28 вересня 1919 року Глухівщини білогвардійськими **військами денікінців та відновлення російської імперської влади**. Її змінила більшовицька диктатура у середині листопада / на початку грудня 1919 року.

29 вересня

День пам'яті жертв Бабиного Яру.

Вшановується пам'ять жертв масових розстрілів цивільних та військовополонених, які здійснювали нацисти у Бабиному Яру під час окупації Києва у 1941–1943 роках.

Всеукраїнський день дошкілля.

Відзначається відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.04.2011 р. № 629 та резолюції I Всеукраїнського з'їзду працівників дошкільної освіти в останню неділю вересня.

30 вересня

Всеукраїнський день бібліотек.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 14.05.1998 р. № 471/98 щорічно в цей день.

Жовтень

1 жовтня

Покрова Пресвятої Богородиці (замість 14 жовтня)

День захисників і захисниць України.

Відповідно до Указу Президента України від 28.07.2023 р. за № 455/2023 свято перенесено на 1 жовтня (замість 14 жовтня)

День українського козацтва.

Відповідно до Указу Президента України від 28.07.2023 р. за № 455/2023 свято перенесено на 1 жовтня (замість 14 жовтня).

Міжнародний день людей похилого віку.

Відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН від 14.12.1990 року.

День ветерана.

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 24.09.2004 р. за № 1135/2004.

Міжнародний день музики.

Відзначається з 1 жовтня 1975 року за рішенням ЮНЕСКО.

30 років від дня проведення 1 жовтня 1994 року перепоховання членами пошукового загону «Обеліск» (керівник Юрій Коваленко) загиблих на новоствореному меморіалі в урочищі Борок на околиці Глухова. В результаті проведених розкопок на місці табору військовополонених часів Другої світової війни в Глухові у 1994 році було організовано «Всеукраїнську вахту пам'яті».

15 років від дня набуття 1 жовтня 2009 року статусу національний, згідно з Указом Президента України №792/2009 за загальнодержавне і міжнародне визнання результатів діяльності Глухівського державного педагогічного університету імені Олександра Довженка, його вагомий внесок у розвиток національної освіти і науки.

4 жовтня

Всесвітній день захисту тварин

50 років з часу завершення будівництва в 1974 році:

Учбового (навчально-лабораторного) корпусу технікуму гідромеліорації та електрифікації, а також адміністративно-побутового корпусу технікуму: спортивний зал (найбільший в області), актовий зал на 400 місць, бібліотека з читальним залом на 100 місць

Санітарно-епідеміологічна станція.

5 жовтня

Всесвітній день учителя.

Відзначається щорічно у цей день з 1994 року.

135 років від дня народження 5 жовтня (23 вересня) 1889 року **Миколи Львовича Ернста** (1889-1958) - українського археолога, історика, музеєзнавця, доктора філософії, професора, учня Глухівської чоловічої гімназії в 1905-1907 рр., брата Федора Ернста (1891-1942).

1-ша річниця від дня смерті 5 жовтня 2023 року поблизу селища Новодонецьке Краматорського району Донецької області **Віталія Васильовича Дрогальчука** (1981-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який проживав та похований 14 жовтня 2023 року в с. Некрасове Глухівської міської громади.

1-ша річниця від дня смерті 5 жовтня 2023 року на Донеччині **Олександра Івановича Моргунова** (1992-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Сопича Глухівського району (з 2020 р. – Есманської селищної громади), який похований 15 жовтня 2023 року в рідному селі.

7 жовтня

Всесвітній день архітектора.

Відзначається в перший понеділок жовтня.

Міжнародний день лікаря.

Відзначається в перший понеділок жовтня за ініціативою ВООЗ ООН як день солідарності і активних дій лікарів всього світу.

Міжнародний день соціального педагога.

Відзначається в перший понеділок жовтня.

65 років від часу відкриття у 1959 році **Глухівської музичної школи.**

8 жовтня

День юриста.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 16.09.1997 року за № 1022/97 щорічно в цей день

110 років від дня народження **Михайла Олександровича Тимоніна** (1914 – 2000) – українського вченого, доктора технічних наук (1971), професора (1982), заступника директора ВНДІ луб'янських культур в 1960-1979 рр., завідувача кафедри математики і теоретичної механіки (1979-1981), завідувача кафедри загальнотехнічних дисциплін (1981-1984).

9 жовтня

Всесвітній день пошти.

Міжнародне свято відзначається в рамках ООН.

10 жовтня

Всесвітній день психічного здоров'я.

Проголошений Всесвітньою організацією охорони здоров'я.

12 жовтня

50 років від дня відкриття в урочищі «Борок» 12 жовтня 1974 року пам'ятника «Жертвам фашизму» до 30-річчя звільнення України.

785 років від часу, як у жовтні 1239 року монголо-татарське військо спустошивши Чернігів, взяли в полон єпископа Порфирія, як каже Літопис Російська “жива ведоша із собою у Глухів, і звідти пустиша його...” Також відомо, що після цього до Глухова офіційно було перенесено резиденцію Чернігівського єпископа. Це стало можливим через те, що наш край не постраждав від ворожої навали і тривалий час був центром Глухівського удільного князівства.

13 жовтня

День художника.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 09.10.1998 року за № 1132/98 в другу неділю жовтня.

День працівників Державної санітарно-епідеміологічної служби.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 05.10.2004 року за № 1178/2004 в другу неділю жовтня.

15 жовтня

Міжнародний день сільських жінок.

Міжнародний день «Білої тростини» (день незрячих та слабозорих).

Відзначається з 1970 року за ініціативою Федерації сліпих

16 жовтня

Всесвітній день продовольства.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 5 грудня 1980 року.

День Шефа (День Боса)

17 жовтня

Міжнародний день боротьби за ліквідацію бідності.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 22.12.1992 року.

18 жовтня

Європейський день боротьби з торгівлею людьми.

Започаткований 18 жовтня 2007 року Європейським парламентом як день консолідації діяльності з підвищення рівня обізнаності щодо феномену торгівлі людьми, небайдужості громадськості до цього явища.

19 жовтня

Всеукраїнський день відповідальності людини.

Відзначається щорічно відповідно до постанови Верховної Ради України від 16.07.2021 року за № 1705- IX з метою вшанування пам'яті Богдана Гаврилишина, автора «Декларації відповідальності людини».

1-ша річниця від дня смерті 19 жовтня 2023 року поблизу села Першотравневе Куп'янського району Харківської області **Руслана Петровича Сидоренка** (1977 - 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова. Похований 25 жовтня 2023 року на Алеї Слави Ново-Баранівського кладовища м. Суми.

20 жовтня

Всесвітній день дитини.

Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на рак молочної залози.

Міжнародний день кухаря та кулінара.

День працівників харчової промисловості.

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 08.08.1995 року за № 714/95 щорічно у третю неділю жовтня.

23 жовтня

120 років від дня народження 23 жовтня 1904 року **Олександра Харитоновича Рум'янцева** (1904-1975) - інженер-технолога, кандидата сільськогосподарських наук. У роки німецько-радянської війни був секретарем Глухівського підпільного райкому. З 1946 по 1969 рік працював завідувачем контрольно-технологічної лабораторії Інституту луб'яних культур у Глухові.

24 жовтня

День Організації Об'єднаних Націй.

Відзначається як день ООН з 1948 року.

Всесвітній день розвитку інформації.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН у 1972 році.

1-ша річниця від дня смерті 24 жовтня 2023 року на Запоріжжі **Юрія Миколайовича Мартиненка** (2001 – 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Баничі на Глухівщині (з 2020 р. – у складі Глухівської міської громади), похований в рідному селі 3 листопада 2023 року.

1-ша річниця від дня смерті 24 жовтня 2023 року у Куп'янському районі на Харківщині **Андрія Ваїтовича Зіятдінова** (1983- 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м.

Глухова, проживав у с. Сліпороді, похований 2 листопада 2023 року в с. Горіле (з 2016 р. – у складі Березівської сільської громади).

35 років від часу, як у жовтні 1989 року бюро міськкому комсомолу виступило з ініціативою зібрати кошти на спорудження пам'ятника землякам – афганцям.

25 жовтня

Європейський день цивільного права.

150 років з дня початку занять у Глухівському учительському інституті 25 жовтня 1874 року.

95 років від дня народження 25 жовтня 1929 року **Івана Тихоновича Качана** (1929 – 2006) – українського вченого, ректора Глухівського державного педагогічного інституту імені С.М. Сергеева-Ценського (1971 – 1980).

20 років від дня народження 25 жовтня 2004 року в с. Слоут Глухівського району **Ігоря Олеговича Тура** (2004 – 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який загинув 15 грудня 2023 року на Донеччині.

50 років від часу завершення будівництва у жовтні 1984 року **16-квартирного будинку в селищі Червоне** (нині – селище Есмань) за кошти Червоного ремонтного підприємства.

26 жовтня

205 років з дня народження 14 (26) жовтня 1819 р. у Глухові почесного громадянина міст Глухова і Києва, мецената і таємного радника **Ніколи (Миколи) Артемійовича Терещенка** (1819-1903) - старшого бургомистра Глухова (1850-1860), міського голову Глухова (1861-1874), котрий доклав багато зусиль і коштів у забудову центральної частини міста Глухова. Похований 21 січня 1903 року в рідному Глухові у спорудженій ним з братами Трьох-Анастасьєвській церкві – поруч з батьками, братом Федором та дружиною Пелагеєю Георгіївною. У 1909 році вдячні глухівчани встановили знаменитому земляку бронзовий пам'ятник, створений скульптором і графіком, членом Товариства передвижників Миколою Андрійовичем Андрєєвим (1873-1932). На монументі Н.А.Терещенко сидів на кріслі з високою спинкою у позі тихого мудреця, який мовчки споглядає справи земні земляків.

60 років від часу завершення будівництва в Глухові в 1964 році:

Гуртожиток на 48 місць на заводі агрегатних вузлів,

гуртожиток «Глухівбуду» на 240 місць.

Два 8-квартирні будинки лубінституту (побудовано).

27 жовтня

День пам'яті преподобного Нестора Літописця (замість 9 листопада)

День української писемності та мови.

Відповідно до Указу Президента України від 28.07.2023 року за №455/2023 свято перенесено на 27 жовтня (замість 9 листопада).

Всесвітній день аудіовізуальної спадщини

День автомобіліста і дорожника.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 13.10.1993 року від № 452/93 в останню неділю жовтня

45 років від дня смерті уродженця Глухова **Євгена Дометійовича Онацького** (1894 – 1979) - українського науковця, громадського діяча, журналіста, енциклопедиста, професор Вищого Східного інституту в Неаполі та Римського університету ла Сап'єнца, дійсного члена Української вільної академії наук, Наукового товариства імені Шевченка й Українського історичного товариства, а також члена Української Центральної Ради, учасника української революції 1917 - 1921 років.

105 років від часу єврейського погрому в Глухові здійснюваного білогвардійцями Антона Денікіна протягом 6 тижнів з кінця вересня до середини листопада 1919 року.

28 жовтня

День вигнання нацистських окупантів із України (1944).

Відзначається щорічно відповідно до Указу Президента України від 20.10.2009 року за № 836/2009.

Міжнародний день шкільних бібліотек.

Щорічно відзначається кожен четвертий понеділок жовтня.

29 жовтня

1-ша річниця від дня смерті 29 жовтня 2023 року на Сумщині (в боях на кордоні) **Максима Миколайовича Кудряшова** (1996 – 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Первомайське на Глухівщині (з 2016 року – у складі Березівської сільської громади), похований 31 жовтня 2023 року в смт Ямпіль Шосткинського району, де проживав.

31 жовтня

Всесвітній день міст.

Відзначається щорічно в цей день відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН 68/239 від 27.12.2013 року.

Листопад

1 листопада

День народження Європейського Союзу.

Утворився на основі підписаного 7 лютого 1992 року Маастрихтського договору, який набув чинності 1 листопада 1993 року.

3 листопада

1-ша річниця від дня загибелі 3 листопада 2023 року поблизу с. Іванівське Бахмутського району на Донеччині **Віталія Володимировича Курятника** (1985-2023) – українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця Глухова, що похований 7 грудня 2023 року в Глухові. -

45 років від дня відкриття у листопаді 1979 року **нової аптеки 280 м² виробничі площі з 360 м² підсобним підвальним приміщенням**. У залі було встановлено обладнання з Польщі, у виробничій кімнаті – з Болгарії. Традиційна червона кімната, але ще й відкрита кімната аналітика. Аптека працювала цілодобово завдяки професіоналізму 28 фармацевтів з вищою і середньою освітою.

3 листопада

День ракетних військ і артилерії.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 31.10.1997 р. № 1215/97 щорічно в цей день.

День інженерних військ.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 27.10.1999 р. № 1399/99 щорічно в цей денб.

День працівників соціальної сфери.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 13.04.1999 р. № 374/99 в першу неділю листопада

4 листопада

День залізничника.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 11.12.2002 р. № 1140/2002 в цей день

5 листопада

70 років від дня народження 5 листопада 1954 року в у с. Щебри Глухівського району **Анатолія Миколайовича Куліша** – українського юриста, генерал-майора податкової міліції, доктора юридичних наук, Заслуженого юриста України, професора.

6 листопада

275 років від дня народження у Глухові 6 листопада (26 листопада) 1749 року **Дмитра Прокоповича Трощинського** (1749–1829) - українського аристократа козацького стану, державного діяча України, мецената української культури, маршалка шляхти Полтавської губернії у 1812-1815 роках.

9 листопада

Всеукраїнський день працівників культури та майстрів народного мистецтва.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 28.07.2023 № 455/2023 в цей день.

230 років від дня смерті 9 листопада (29 жовтня) 1794 року **Григорія Савича Сковороди** (1722-1794) – видатного українського просвітителя, філософа, поета та композитора, який в 1741-1742 рр. навчався у Глухівській музично-хоровій школі, співав у хорі Миколаївської церкви.

35 років від дня народження 9 листопада 1989 року в Глухові **Дмитра Миколайовича Грудініна** (1989-2023) – українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який загинув 5 січня 2023 року в результаті нещасного випадку в пункті тимчасової дислокації свого підрозділу.

11 листопада

75 років від дня народження 11 листопада 1949 року **Ольги Андріївни Петрук** - заступника голови Глухівської міської Ради народних депутатів (1991-1994), кандидат у народні депутати України (2012), Професіонал року – 2018, ГО «Наше місто» (з 2016), викладача Глухівського державного педагогічного університету (інституту) в 1979-1987 рр. та в 1994-2010 рр.

12 листопада

85 років від дня народження 12 листопада 1939 року в с. Черневе Глухівського району **Миколи Михайловича Сидоренка** (1939-2016) – агронома, кандидата сільськогосподарських наук (1984), який в 1954 р. закінчив Сварківську семирічну школу, а через чотири роки – Воздвиженський сільгосподарський технікум та в 1971 р. Білоцерківський сільськогосподарський інститут. До цього працював агрономом у колгоспах Глухівського району. А в 1971 р. перейшов на роботу в інститут луб'яних культур. Учений секретар і завідувач аспірантури Всесоюзного науково-дослідного інституту. Помер 30 жовтня 2016 року.

14 листопада

105 років від дня третього захоплення 14 листопада 1919 року Глухівщини більшовицьким військами та відновлення радянської влади та політики «воєнного комунізму» й «червоного терору».

16 листопада

Міжнародний день толерантності.

Запропонований Генеральною Асамблеєю ООН 12.12.1996 року.

День працівників радіо, телебачення та зв'язку.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 11.11.1994 № 667/94 щорічно в цей день.

40 років від часу початку будівництва в Глухові в листопаді 1984 р. приміщення Держбанку на 900 кв. метрів (розпочато з підвалу для гаражів; планували здати об'єкт наприкінці 1985 р.) вартістю 0,5 млн. крб. (наразі – приміщення по вул. Спаській).

17 листопада

День студента.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 16.06.1999 р. № 659/99 щорічно в цей день.

День працівників сільського господарства.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 07.10.1993 р. № 428/93 в третю неділю листопада.

50 років як у листопаді 1974 р. було видано першу продукцію (трансформатори і дроселі блоків живлення для ЕОМ) на **заводі засобів обчислювальної техніки** (директор Сальцберг Геннадій Кузьмич), як цех № 24 Київського заводу обчислювальних машин. А в січні 1975 р. вже було випущено 5-тисячний трансформатор.

19 листопада

День працівників гідрометеорологічної служби.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 11.03.2003 р. № 208/2003 щорічно в цей день.

315 років від дня смерті 8 (19) **листопада 1709 року** захисника просвіти ігумена Глухівсько-Петропавлівського монастиря, митрополита Ростовського і Ярославського, автора «Чет'їв-Мінеїв» **Данила Савича Туптала (Димитра Ростовського)** (1651 - 1709).

125 років від дня народження 7 (19) листопада 1899 року **Якова Михайловича Толлочка** (1899 - ?) - директора Всесоюзного науково-дослідного інституту луб'яних культур (ВНДІЛК) у 1944-1950 рр., доктор сільськогосподарських наук (1937).

40 років від часу відкриття у листопаді 1984 року торговельного комплексу з двох магазинів (товарів повсякденного попиту та «Меблі»).

20 листопада

Всесвітній день прав дитини.

Відзначається за рекомендацією Генеральної Асамблеї ООН з 1954 року як день світового братерства і розуміння між дітьми.

255 років від часу призначення у 1769-1772 рр. настоятеля Глухівського Петропавлівського монастиря **Данила Нащинського (чернець ім'я Давид; (1721 - 1793)** — ректора Києво-Могилянської академії, архімандрит. У 1761 році висвячено на архімандрита Гамаліївського Різдобогородицького Харлампіївського монастиря Чернігівської єпархії. (один з найдовершеніших архітектурних ансамблів доби розквіту українського бароко. Головне місце в ньому займав собор Петра і Павла (1697 р.), поруч з трапезною церквою. З північного боку було збудовано надбрамну Михайлівську церкву (1712 р.), з південно-західного боку два корпуси братських келій).

45 років від дня зведення в експлуатацію в листопаді 1979 року **будинку побуту** в м. Глухові зі штатом 100 чоловік (початок будівництва у лютому 1977 р., планувалось ще в 1976 р.).

21 листопада

День Гідності та Свободи.

Відзначається щорічно 21 листопада відповідно до Указу Президента України від 13.11.2014 р. № 872/2014 на честь початку цього дня двох революцій: Помаранчевої революції (2004 року) та Революції Гідності (2013 року).

Всесвітній день телебачення.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 17.12.1996 року.

260 років від часу, як царським маніфестом від 21 (10) листопада 1764 р. гетьмана **Кирила Розумовського** було позбавлено влади, а саму посаду гетьмана скасовано. Для управління Лівобережною Україною було утворено другу Малоросійську колегію на чолі з графом П. О. Румянцевим, яка містилась у Глухові. Вона остаточно завершила справу ліквідації автономії Лівобережної України й офіційного включення її до складу Московії. На цьому закінчився Глухівський період історії Гетьманщини. К. Розумовський доживав віку в Батурині, де займався господарською діяльністю й будівництвом. Тут, на березі Сейму, він спорудив величний палац із колонами за проектом англійського архітектора Камерона.

1-ша річниця від дня загибелі 21 листопада 2023 року **Олександра Вікторовича Смика** (2000-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Уланове Есманьської громади.

1-ша річниця від дня загибелі 21 листопада 2023 року поблизу с. Іллінка Покровського району Донецької області **Олександра Миколайовича Приходцова** (1984-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Будищі Глухівського району, проживав з родиною в с. Коршачина, згодом — с. Веселе Конотопського району).

22 листопада

20 років від початку Помаранчевої революції.

75 років від дня народження 22 листопада 1959 року в с. Кириківка Велико-Писарівського району на Сумщині **Ніни Іванівни Нанай** – секретаря Глухівської міськради, секретаря деканату факультету загальнотехнічних дисциплін та завідувача педпрактикою Глухівського державного педагогічного інституту в 1980-х рр., помічник заступника голови Ради Глухівського міськвиконкому (головою працював О. М. Овсинський) з 1991 р.

23 листопада

День пам'яті жертв Голодоморів.

Відзначається щорічно в четверту суботу листопада відповідно до Указу Президента України від 26.11.1998 р. № 1310/98.

1-ша річниця від дня загибелі 23 листопада 2023 року біля с. Діброва Северодонецького району на Луганщині **Юрія Григоровича Загути** (1991-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова.

24 листопада

300 років від дня народження 24 листопада 1724 року **Андрія Андрійовича Рачинського** (1724-1794) – українського диригента, який в 1750-ті роки очолював у Глухові музично-хореографічну школу гетьмана Кирила Розумовського. У ній налічувалося 40 музикантів. Увійшов до історії як учитель Максима Березовського. У 1790 р. відбирав у Глухові співаків для придворної співочої капели у Петербурзі. Писав духовну музику, опрацьовував народні пісні.

25 листопада

Міжнародний день боротьби за ліквідацію насилля над жінками.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 17.12.1999 року.

28 листопада

45 років як у січні 1980 року, у відповідності з Указом Президії Верховної Ради УРСР від 28 листопада 1979 року, **м. Глухову було надано статус міста обласного підпорядкування** (Відомості Верховної Ради УРСР, 1981., №24).

1-ша річниця від дня смерті 28 листопада 2023 року **Василя Миколайовича Громака** (1973-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Уздиця Глухівського району, проживав у с. Баничі)-

50 років від часу зведення у 1974 році:

у с. Кучерівка – дитсадок на 90 місць за кошти колгоспу «40 лет Октября»

у с. Полошки – відкрито **філіал Сумської станції техобслуговування ВАЗ - пункт технічного обслуговування № 49 для автомобілів «Жигулі».**

29 листопада

Всесвітній день інформації

10 років від дня смерті 29 листопада 2014 року **Дмитра Трохимовича Кашуби** (1932-2014) – відомого глухівського музиканта, педагога, Заслуженого працівника культури України (1971), директора Глухівської музичної школи (1970-1998 рр.). За його безпосередньою участю було збудовано нову будівлю і вона набула статусу Школи мистецтв. У 1976 р. закінчив Глухівський педагогічний інститут, у якому викладав з 1998 по 2002 рік, був завідувачем кафедрою естетичного виховання в 2000-2001 рр.

1-ша річниця від дня загибелі 29 листопада 2023 року під Вугледаром на Донеччині **Андрія Васильовича Волка** (1975-2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова.

30 листопада

Міжнародний День захисту інформації.

У 1988 році американська асоціація комп'ютерного обладнання оголосила 30 листопада міжнародним Днем захисту інформації (Computer Security Day).

50 років від дня народження 30 листопада 1974 року в с. Перемога Глухівського району **Миколи Миколайовича Козела** (1974-2024) - українського

військовослужбовця, учасника російсько-української війни, який помер 20 січня 2024 р. під час відпустки додому.

Грудень

1 грудня

Всесвітній день боротьби зі СНІДом.

Проголошено Всесвітньою організацією охорони здоров'я у грудні 1988 року, підтримано Генеральною Асамблеєю ООН.

День працівників прокуратури.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 02.11.2000 р. № 190/2000 щорічно в цей день.

85 років від дня народження 1 грудня 1939 року на Лебединщині **Івана Андрійовича Тищенка** (1939-2011) – голови Глухівського райвиконкому (з 1981), першого секретаря Шосткинського райкому КПУ (потім), голови Шосткинської райради, голови РДА, керуючий Глухівським районним об'єднанням «Сільгосптехніка» (1972-1981), керуючий відділення «Сільгосптехніка» у сел. Червоне (1965-1972).

2 грудня

65 років від дня смерті 2 грудня 1959 року **Олександра Петровича Грекова** (1875 - 1959) – українського військового діяча, генерал-хорунжого Армії УНР, військового міністра Директорії УНР, автора і керівника знаменитого Чортківського прориву галицької армії (УГА), уродженця села Сопич Глухівського повіту (з 2020 р. – у складі Есманської селищної громади Шосткинського району на Сумщині).

155 років від дня народження 2 грудня (20 листопада) 1869 року на хуторі Водотеча (нині - у складі Глухова) **Олександра Івановича Ющенка** (1869 – 1936) - українського психіатра, дійсного члена Академії наук Української РСР (з 1936 року).

45 років від часу зведення в експлуатацію у грудні 1979 року 16-квартирно будинку (вже четвертого) для водіїв АТП по вул. Пушкіна (нині – вул. Ігоря Білевича).

3 грудня

Міжнародний день людей з інвалідністю.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН

4 - 10 грудня

Всеукраїнський тиждень права.

5 грудня

День працівників статистики.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 02.12.2002 р. № 1120/2002 щорічно в цей день.

Міжнародний день волонтерів.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 17.12.1985 року.

6 грудня

День Збройних сил України.

Відзначається відповідно до постанови Верховної Ради України від 19.10.1993 р. № 3528/ХІІ щорічно в цей день.

День святого Миколая

(замість 19 грудня)

1-ша річниця від дня загибелі 6 грудня 2023 року на Донеччині **Володимира Миколайовича Бірюка** (1972 - 2024) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця Глухова, похованого в рідному місті.

7 грудня

День місцевого самоврядування.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 25.11.2000 р. № 1250/2000 щорічно в цей день.

День української хустки.

8 грудня

День благодійництва.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 13.12.2007 р. № 1220/2007 щорічно в другу неділю грудня.

9 грудня

Міжнародний день пам'яті жертв злочину геноциду, вшанування їхньої людської гідності і попередження цього злочину.

Ця дата була обрана Генеральною Асамблеєю ООН в 1948 році.

Міжнародний день боротьби з корупцією.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 31.10.2003 року.

10 грудня

Міжнародний день прав людини.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН

15 років від дня смерті 10 грудня 2009 р. **Ігоря Петровича Барикіна** (1968 – 2009) – начальника Глухівського МРЕВ УДАІ ГУМВС України в Сумській області.

12 грудня

День Сухопутних військ України.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 18.10.1997 р. № 1167/97 щорічно в цей день.

13 грудня

1-ша річниця від дня загибелі 13 грудня 2023 року поблизу с. Вільшана Куп'янського району Харківської області **Олександра Олександровича Здебського** (2004 – 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Баничі Глухівського району (з 2020 року – у складі Глухівської міської громади).

14 грудня

День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 10.11.2006 року № 945/2006 щорічно в день закінчення будівництва саркофага над зруйнованим четвертим енергоблоком.

370 років від дня народження 14 (4) грудня 1654 року **Данила Павловича Апостола** (1654-1734) – гетьмана Лівобережної України (1727-1734), обраного 1 жовтня 1727 року на Генеральній раді у Глухові. Провів низку реформ. На початку 1728 р. зібрав у Глухові представників купецтва Київського, Ніжинського, Чернігівського та Полтавського полків.

45 років від часу проведення в 1979 році першої дискотеки в Глухові за ініціативи Миколи Буряка разом із однодумцями Дмитром Савицьким та Михайлом Гінзбургом.

15 грудня

День працівників суду.

Відзначається в Україні відповідно до Указу Президента України від 08.12.2000 № 1318/2000 щорічно в цей день.

50 років від дня урочистого відкриття 15 грудня 1964 року автовокзалу (зал чекання, зал матері та дитини, буфет, кімната чергового) в м. Глухові. Будівництво розпочалось узимку 1963 року.

1-ша річниця від дня загибелі 15 грудня 2023 року на Донеччині **Ігоря Олеговича Тура** (2004 – 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця с. Слоут Глухівського району (з 2016 р. – у складі Березівської сільської громади).

50 років від дня завершення будівництва у грудні 1974 року в Глухові **16-квартирного будинку** для хліборобів дослідного господарства лубінституту, зведений бригадою будівельників Лубінституту

17 грудня

День працівників державної виконавчої служби.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 22.11.2009 № 569/2009 щорічно в цей день.

18 грудня

Міжнародний день мігрантів.

Проголошений Генеральною Асамблеєю ООН 04.12.2000 року.

19 грудня

День адвокатури.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 02.12.2002 р. № 1121/2002 щорічно в цей день.

45 років від народження 19 грудня 1979 року в м. Глухів **Миколи Юрійовича Сліпушка** (1979 - 2024) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, випускника Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка. Загинув 14 листопада 2024 року на Бахмутському напрямку. Похований у м. Суми.

21 грудня

1-ша річниця від дня загибелі 21 грудня 2023 року на Донеччині **Миколи Володимировича Кабаєва** (1988 - 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова.

22 грудня

День енергетика. Відзначається відповідно до Указу Президента України від 25.04.2001 р. № 282/2001 щорічно в цей день.

24 грудня

День працівників архівних установ.

Відзначається відповідно до Указу Президента України від 30.10.1998 р. № 1200/98 щорічно в цей день.

245 років від дня смерті 24 (13) грудня 1779 року **Семена Васильовича Кочубея** (1725 — 1779) - генерального обозного за правління гетьмана Кирила Розумовського (1751 — 1764 рр.) та Другої Малоросійської колегії (з листопада 1764 до грудня 1779 рр.), ніжинського полковника (1746 — 1751 рр.), бунчукового товариша (бл. 1743), генерал-майора (1764), таємного радника (1776).

55 років від часу завершення будівництва в 1969 році **2-поверхового адміністративного будинку в смт Червоне** (з 2016 р. – селище Есмань, центр селищної громади).

25 грудня

Різдво Христове (замість 7 січня).

15 років від дня смерті 25 грудня 2009 року **Федора Михайловича Дятченка** (1933 - 2009) – директора Глухівської ДЮСШ, директора Глухівської восьмирічної школи № 6, директора оздоровчого табору «Сонячний», завідувача відділу агітації та пропаганди Глухівського райкому КПУ, керівник райкому профспілки працівників освіти м. Глухова та Глухівського району (понад 20 років), ветеран педагогічної праці, випускник Глухівського державного педагогічного інституту.

26 грудня

60 років від дня, як стала до ладу 26 грудня 1964 року лінія високовольтної електропередачі на електропідстанцію. Глухів одержав струм від Шосткинської ТЕЦ. В 1965 році одержали струм Червоне, В. Слобода, Сваркове, Обложки. Решта сіл Глухівщини залишалися ще декілька років без світла.

27 грудня

35 років від дня народження 27 грудня 1989 року в Глухові **Андрія Багути** (1989 - 2022) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни та АТО/ООС, уродженця Глухова, який був смертельно поранений 24 лютого 2022 року в Сумах під час бою біля Державного ліцею-інтернату «Кадетський корпус».

45 років від часу завершення будівництва в грудні 1979 року 70-квартирного будинку по вул. Радянській (нині – вул. Київська) напроти військкомату по методу Злобіна бригада Конюхова - для робітників заводу агрегатних вузлів, м'ясокомбінату та мебльового магазину.

35 років від часу заснування в 1989 р. **Глухівського культурно-спортивного центру «Синтез»** за безпосередньої участі Миколи Буряка. До його складу входили міський пар відпочинку, стадіон «Дружба», міський клуб «Співзвуччя» з кімнатою комп'ютерних ігор, безалкогольним баром «Зодіак» (змагання з дартсу, ін. ігри, конкурси та вікторини), Київська брама. Він функціонував виключно за рахунок надання платних послуг у сфері культурного та спортивного відпочинку.

28 грудня

120 років від дня народження 28 (15) грудня 1904 року **Петра Олексійовича Горшкова** (1804 – 1987) - українського агрохіміка, доктора сільськогосподарських наук (1958), професора (1963), директора ВНДІ луб'яних культур у м. Глухів (1950—1960).

1-ша річниця від дня загибелі 28 грудня 2023 року в Авдіївці **Сергія Олександровича Блохіна** (1992 – 2023) - українського військовослужбовця, учасника російсько-української війни, уродженця м. Глухова.

29 грудня

300 від дня смерті 29 грудня 1724 року в казематах Петропавлівської фортеці **Павла Леонтійовича Полуботка** (бл. 1660 - 1724) – державного та політичного діяча, наказного гетьмана Лівобережної України (1722 – 1724 рр.), обраного у Глухові після смерті Івана Скоропадського. Намагався протидіяти колоніальній політиці Петра I.

10 років від дня смерті 29 грудня 2014 року **Сергія Миколайовича Абрютіна** (1983 – 2014) – українського військовослужбовця, учасника АТО, почесного громадянина м. Суми, уродженця с. Ходине Глухівського, нині Шосткинського району (з 2016 р. – у складі Шалигинської селищної ради).

ЮВІЛЯРИ ТА ЮВІЛЕЙНІ ПОДІЇ 2024 РОКУ

29 січня

70-та річниця від дня смерті Григорія Львовича Сапітона - українського педагога та керівника інституту в 1947 – 1952 роках

Народився Г. Сапітон 14 (за новим стилем 26) жовтня 1901 року в селі Тупичів тодішньої Тупичівської волості Городнянського повіту на півночі Чернігівської губернії (з 2017 р. його рідне село - центрі Тупичівської сільської територіальної громади Чернігівського (до 2020 р. - Городнянського району) Чернігівської області) у селянській родині. Згідно автобіографії Г. Сапітона, що знаходиться в особовій справі, яка зберігається у відомчому архіві Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, нам стало відомо, що його батько Лев Сапітон помер у 1902 році. Через це він до 1920 року жив у родині брата та займався сільським господарством. А влітку 1921 року навчався на вчительських курсах. По закінченні яких одержав звання вчителя 7-літньої школи.

Молодий і здібний педагог з молодецьким запалом узявся до навчання сільських дітей молодій радянській державі, ще не знаючи, що вона поламає йому професійне та наукове зростання та позбавить здоров'я. Протягом 1921–1922 навчального року він працює вчителем початкової школи у сусідньому із рідним селом Вихвостів Чернігівської губернії. Саме в цьому селі влітку 1905 року під час революційних подій сталася так звана Вихвостівська трагедія, очевидно свідком якої був і 4-річний Гриша. Заможні селяни внаслідок нападів та грабувань на власні та поміщицькі садиби восени цього ж року вчинили над незаможними селянами криваву розправу.

12 вересня 1922 року Г. Сапітона призвали на військову службу до лав РСЧА, яку він до 1924 року, як червоноармієць-політосвітній робітник, проходив у 136-му полку, розквартированому в м. Миколаїв. Після демобілізації у військовому званні техінтенданта I рангу (капітана інтендантської служби) 23-літній офіцер задумав про підвищення власних компетентностей, тому в 1924 році вступив на навчання на фізико-математичний факультет Чернігівського інституту народної освіти, який закінчив з відзнакою 1927 року за спеціальністю «викладач фізики і математики». Як відмінника його направили на навчання в аспірантуру в Київ, однак через сімейні обставини (діти) від продовжив свою педагогічну діяльність, продовживши «шляхом самоосвіти підвищувати свій діловий та політичний кругозір».

У 1927–1930 років Григорій Львович працював викладачем фізики та електротехніки в профтехшколі в селищі Добрянка (з 2020 року – центрі однойменної селищної громади), що на самому півночі Чернігівщині на кордоні з Білоруссю. Активного педагога відразу помітили владці й почали залучати до громадського життя радянської держави. Так, у 1927 році його призначили головою Добрянського районного комітету робітничої освіти. Наступного 1928 року його обрали депутатом Добрянської селищної ради. Також, у 1928–1930 рр. – він входив до складу Чернігівського окружного комітету робітничої освіти.

В цей час він познайомився зі своєю майбутньою дружиною Єлизаветою Михайлівною, яка народилася 1 (14) вересня 1905 року в селі Ваганічі на Чернігівщині (з 2017 року – в складі Городнянської міської громади Чернігівського району) в селянській родині. З 13-річного віку виховувалася без батька, тому багато працювала. Утім у 1923 році закінчила Городнянську семирічку та вступила до Городнянського педагогічного технікуму, який закінчила в 1927 році за спеціальністю вчитель

молодших класів й до 1931 року працювала за дипломом. У 1929 році молоді педагоги-українці одружилися.

Однак, 1 вересня 1930 року Григорій Сапітон переїхав до Шостки, де в 1930–1931 навчальному році працював асистентом Шосткинського хіміко-технологічного інституту. Не пробувши довго в новому регіоні без сім'ї, на початку вересня 1931 року разом з дружиною та синами переїхав до Чернігова, де наступний 1931–1932 навчальний рік пропрацював асистентом Чернігівського інституту соціального виховання, а дружина тут навчалася на заочному відділенні, але не працювала. Сам він це вважав «результатом наполегливої та систематичної роботи над собою». У 1932 році Г. Сапітон знову повернувся на історичну Глухівщину, на цей раз надовго. Спочатку, з вересня 1932 по 23 травня 1934 року працював доцентом Глухівського сільськогосподарського інституту, а дружина в цей час (з 1932 по 1934-й) навчалася на фізико-математичному відділенні в Глухівському учительському інституті. Вона з 3-го курсу заочного відділення перевелася на 2-й курс стаціонару.

Потрапивши «під роздачу» під час кампанії масової партійної чистки» 32-річний Григорій Сапітон зазнав безпідставної критики та гонінь. Звинувачений «у відсутності достатнього ділового зв'язку в своїй роботі та небажанні стати вище своїх зоологічних інтересів» був змушений рік перебувати без роботи та найголовніше, довге, без улюблених наукових пошуків.

В 1934 році працювала лише дружина Єлизавета Михайлівна, закінчивши учительський інститут. Тільки через деякий час, у 1935 році, до Глухівської середньої школи механізації сільського господарства (нинішній коледж) де працювала викладачкою математики дружина перейшов і Григорій Львович та обійняв посаду завідувача учбової частини та викладав електротехніку. Тут же до 1941 року працювала й дружина. Через два роки знову змінив місце роботи: у 1937–1939 роках обіймав посаду завідувача учбової частини Глухівської школи №3. Також за сумісництвом з 1 вересня 1938 року почав працювати викладачем фізики в Глухівському учительському інституті, до якого повністю перейшов в 1939 році. Якраз у перший день другої світової війни 1 вересня 1939 року був призначений старшим викладачем фізики та деканом фізико-математичного факультету Глухівського учительського інституту. Продуктивну педагогічну діяльність обидвох освітян у родині перервав початок фашистської окупації Глухівщини 27 серпня 1941 року. Влітку разом з деякими колегами з інституту мав скласти кандидатський мінімум, але розпочалася війна. Утім, він одержав державну відстрочку від мобілізації в лави Червоної армії. А дружина з трьома дітьми та своєю матір'ю два роки фашистської окупації проживала в Глухові. З грудня 1942 по квітень 1943 років вона працювала в агрошколі, але була звільнена окупантами, як неблагонадійна. Гарно знала німецьку мову та слабо – французьку та англійську.

Упродовж 1941 - 1944 років Григорій Сапітон перебував у евакуації, де з 21 жовтня 1941 року працював викладачем електротехніки Дятьковського склокерамічного технікуму в місті Вольську Саратовської області, евакуйованого з Брянської області. Тут він сповна зумів себе реалізувати в роботі із студентами. За короткий час разом із здобувачами освіти організував електротехнічний кабінет, де проводилися практичні роботи. Педагог регулярно проводив екскурсії на місцевий держцемзавод для вивчення електрообладнання. Також керував виробничою практикою студентів. В характеристиці, підписаній директором технікуму Моховим Григорій Львович постає як авторитетний викладач, якому неодноразово оголошувалася подяка та видавалися грошові премії. За результатами діяльності в

першому семестрі 1943-1944 навчального року технікум звернувся до наркомату будматеріалів про нагородження Г. Л. Сапітона.

Одночасно з 1 жовтня 1942 по 10 жовтня 1943 рік за сумісництвом працював викладачем фізики Вольського учительського інституту (з 1999 року - Вольське педагогічне училище імені Ф.І. Панфьорова). З поверненням радянської влади на Глухівщину восени 1943 року Глухівський учительський інститут у жовтні 1943 року відновив свої діяльність. Асистентом до учительського інституту Глухова на кафедрі математики в листопаді 1943 року прийшла й дружина Єлизавета Михайлівна Сапітон, яка працювала тут до грудня 1946 року.

За викликом народного комісаріату освіти Української РСР Григорій Львович прибув з евакуації у розпорядження Глухівського учительського інституту лише 17 лютого 1944 року знову обійняв посади старшого викладача фізики, завідувача кафедри фізики та декана фізико-математичного факультету (завідувача фізико-математичного відділу) Глухівського учительського інституту. У 1945 році Г. Сапітон удруге став членом сталінської ВКП(б) та був нагороджений медаллю «За трудовую доблесть».

1 вересня 1947 року вченого наказом заступника міністра освіти УРСР О. М. Філіппова за № 2028 від 22 серпня 1947 року було призначено директором Глухівського учительського інституту, звільнивши від обов'язків завідувача фізико-математичного відділу. В цей час директорства його обрали членом пленуму Глухівського райкому партії. З листопада 1947 по серпень 1948 року дружина обіймала посаду керівника педпрактики студентів в учительському інституті. Потім з 1951 до 1954 років працювала методистом цього відділу та за сумісництвом асистентом заочного відділення.

У 1949 році до 75-річчя Глухівського учительського інституту він активно вивчав минуле глухівського вишу, зокрема, переписувався з його відомими випускниками (С. М. Сергєєвим-Ценським) та став автором рукопису з історії Глухівського закладу вищої освіти.

Здавалося наслідки репресій середини 1930-х років уже були позаду: знову із захопленням почав займатися улюбленою наукою. Так, у травні 1950 року Григорій Львович склав кандидатські іспити з педагогіки. Працював над написанням кандидатської дисертації. Професійно викладав в учительському інституті фізику та методіку фізики. Однак знову став жертвою повторних репресій та сфабрикованих справ Сталіна в рамках триваючих кампаній боротьби з «підлабузництвом перед Заходом» і «безрідними космополітами».

Напередодні «ночі страчених поетів», коли за сфабрикованою за наказом Сталіна справою про антирадянську діяльність Єврейського антифашистського комітету в СРСР було розстріляно 13 підсудних, Г. Сапітона звільнили з посади директора наказом міністра освіти УРСР Григорія Пінчука за № 637/К від 2 серпня 1952 року. Єдине, що з 8 серпня 1952 року Григорій Львович не став хоч знову безробітним. Так, він був звільнений з посади директора Глухівського учительського інституту з формулюванням «як такий, що не забезпечив керівництва інститутом», але продовжував працювати у закладі на посаді завідувача та старшого викладача кафедри фізики. Утім 27 листопада 1952 року 51-річний викладач написав заяву з проханням звільнити його від обов'язків завідувача кафедри через погіршення стану здоров'я. Однак директор Федір Мазур відповів, що питання буде розглянуто лише наприкінці навчального року.

На початку 1953 року брав 10-денне наукове відрядження для роботи в Київському республіканському історичному архіві для написання дисертації. Згідно наказу по міністерству освіти Української РСР з 16 листопада 1953-го по 16 січня 1954 років перебував у творчій відпустці «для закінчення роботи над дисертацією». Однак здоров'я було вже давно підірване внаслідок утисків, заборон та переслідувань. Помер Григорій Сапітон 29 січня 1954 року на 53-му році життя. В.о. завідувача кафедри фізики згідно наказу по Глухівському учительському інституту за № 14 від 29 січня 1954 року було призначено кандидата фізичних наук Микиту Тимофійовича Бойка, як просив ще у листопаді 1952 року сам Григорій Львович. Похований директор Глухівського учительського інституту на Вознесенському кладовищі міста Глухова на Сумщині.

49-річна дружина Єлизавета Михайлівна у серпні 1954 року влаштувалася на роботу вчительки математики до Глухівської середньої школи № 1, але за станом здоров'я на початку листопада звільнилася. Вона сама виховувала трьох синів. Правда старший Володимир, станом на початок лютого 1955 року вже працював у лавах Радянської армії. Утім, середній – був студентом другого курсу Ленінградського інституту авіаційного приладобудування, а молодший син – навчався у 8-му класі Глухівської середньої школи № 3. Проживала родина, як і раніше в будинку № 35 по вул. К. Маркса (нині – Інститутська). 15 лютого 1955 року Єлизавета Михайлівна Сапітон обійняла посаду завідувача бібліотекою Глухівського учительського інституту. На цій посаді вона й працювала до 18 січня 1965 року, полишивши її в зв'язку з виходом на пенсію.

10 квітня

70 років від дня народження Андрія Михайловича Бора – відомого викладача та тренера Глухівського педагогічного університету, кандидата педагогічних наук (1994), завідувача кафедри фізичного виховання Глухівського педагогічного вишу (1980-1981, 1994-1996, 1998-1999)

Народився Андрійко 10 квітня 1954 року в селищі Зноб-Новгородське Середино-Будського району Сумської області в багатодітній сім'ї службовців Борів - Андрія Михайловича та Анастасії Михайлівни. Вони, окрім Андрія виховали трьох синів: Анатолія та Юрія – військовослужбовців, а також Василя - випускника Брянського технологічного інституту та двох доньок: Галина (випускниця Харківського с/г ін-ту) та молодшенької Наталії. У 1961 році 7-річний Андрій пішов до 1-го класу Зноб-Новгородської середньої школи, 10 класів якої закінчив у 1971 році. Того ж року вступив до Роменського сільськогосподарського технікуму, який не закінчив у зв'язку з призовом до лав Радянської армії, де служив рядовим у піхоті. Після демобілізації в 1974 році перемогла любов до спорту і 20-річний юнак вступив до Харківського державного педагогічного інституту імені Г. С. Сковороди, який закінчив у липні 1978 році за спеціальністю фізичне виховання з присвоєнням кваліфікації учителя фізичного виховання. Під час навчання Андрій Бор займався лижним спортом, брав участь у республіканських змаганнях.

На останньому році навчання у 1977 році одружився з ровесницею Надією Василівною. Вона народилася в с. Івашки Золочівського району (з 2020 року в складі Золочівської селищної громади Богодухівського району) Харківської області. Як і чоловік вона закінчила в 1978 році Харківський державний педінститут імені

Г. С. Сковороди, але природничий факультет. Працювала учителькою хімії Глухівської школи № 4. У шлюбі, у 1977 році народилася донька Наталія, а через 7 років син Євгеній.

За направленням міністерства освіти Української РСР був направлений у найближчий виш до рідної домівки - у розпорядження до Глухівського державного педагогічного інституту, де наказом був призначений з 15 серпня 1978 року викладачем фізвиховання ПМК фізичного виховання. Через два роки наказом ректора Миколи Великолуга 26-річний Андрій Бор з 1 вересня 1980 року був призначений на посаду голови предметно-методичної комісії фізвиховання педінституту. З 30 вересня по 10 жовтня 1980 року він був учасником наради-семінару завідувачів кафедр фізичного виховання педагогічних інститутів при Тернопільському державному педагогічному інституті ім. Я. О. Галана. Відразу з початку викладацької діяльності молодий тренер став улюбленцем студентів, що тягнулися до нових для них видів спорту. На початку березня 1981 року тренеру-викладачеві А. М. Бору була висловлена подяка, за те, що він разом із студентом першого курсу 3-ї групи ЗТФ О. В. Свергуновим успішно виступили в першості обласної ради ДСО «Буревісник» по зимовому багатобор'ю ГПО, виконавши норматив кандидата в майстри спорту СРСР. Згідно рішення Ради Глухівського державного педінституту ім. С. М. Сергєєва-Ценського Андрій Михайлович був обраний на посаду старшого викладача і завідувача кафедрою фізвиховання ГДПІ з 30 червня 1981 року. Однак, уже 6 грудня 1981 року він подав заяву з проханням звільнити за станом здоров'я від цієї посади. Кафедру з 24 грудня 1981 року очолив молодий і перспективний викладач, на той час вже орденоносець, 26-річний Олександр Курок, з 2000 року – ректор Глухівського національного педагогічного університету.

Рішенням ради Глухівського державного педінституту ім. С. М. Сергєєва-Ценського Андрій Михайлович Бор з 24 грудня 1981 року був призначений на посаду викладача кафедри фізвиховання. Попри проблеми із серцем він активно поринув у громадське життя інституту: був членом ДНД, головою первинної організації ДТСААФ педінституту (з 1982 року), відповідальним за проведення змагань з військово-прикладних видів спорту. Він також обіймав посаду заступника декана зі спортивно-масової роботи (фізвиховання) факультету загальнотехнічних дисциплін – на громадських засадах. Щорічно проводив заняття з фізвиховання в обсязі 950 аудиторних годин. З 1978 року тренував секцію з лижних гонок, біатлону та кульової стрільби. За словами тодішнього завідувача кафедри фізичного виховання О. І. Курка: «команда із зимових видів спорту (біатлон, лижні гонки) під керівництвом А. М. Бора, станом на літо 1987 року не знала 7 років поразок на республіканських змаганнях. За цей час було підготовлено 8 кандидатів у майстри спорту та 4 збірника облради та Уккрани. Також він активно працював над розвитком матеріально-технічної бази інституту. Провів значну роботу з облаштування та оформлення стрілецького тиру в підвалі гуртожитку № 2 (будівництво було закінчено у червні 1987 року), виготовив 10 стендів, обладнав навчальний клас. Також вдавалося досягати інститутській команді звання чемпіонів серед педвишів».

Протягом десятиліття до 1988 року команда лижників та біатлоністів Глухівського державного педагогічного інституту чотири рази була чемпіоном серед педінститутів УРСР, тричі - срібним призером та раз – бронзовим. У 1982-1986 рр. було підготовлено понад півсотню спортсменів 1-го розряду та 8 к. м. с. Два студенти В. М. Кривошей та А. В. Свергунов в цей час увійшли до збірної команди Української ради СДСО «Буревісник». Це добровільне спортивне товариство, створене 1957 року, об'єднувало студентів і професорсько-викладацький склад вишів СРСР. Ще п'ятеро

студентів протягом чотирьох років навчання в інституті успішно захищали честь Сумщини у збірній області СДСО «Беревісник».

Пізніше, не менш відомий глухівський тренер з біатлону Олександр Москаленко згадував про свого наставника: «У Глухівському педінституті був викладач, нині покійний Андрій Михайлович Бор. Він і прищепив любов до біатлону. Ми займалися, виступали на різних змаганнях, на першостях педвузів України. Потім після інституту, після армії я прийшов працювати до дитячо-юнацької спортивної школи».

Щоб уявити обсяг діяльності Андрія Михайловича в той час, представимо лише декілька промовистих фактів: брав участь у підготовці та проведенні лижних забігів за маршрутами Глухів – Шалигине, Глухів – Ямпіль тощо. Під час педпрактики студентів третіх курсів педагогічного факультету залучався до суддівства змагань «Веселі старти». Двічі на рік проводилися змагання серед студентів та викладачів та співробітників інституту з кульової стрільби, а також щороку – змагання серед призовників з кульової стрільби, легкої атлетики та гімнастики. З 1981 року був відповідальним за зберігання зброї в інституті, а також супроводжуючим касира з державного банку. У 1985 році безпосередньо брав участь в обладнанні спортивного залу в гуртожитку № 1 (для цього необхідно було заготовляти ліс у Слоутському лісництві, а розпилувати його в с. Береза), а в наступному 1986 році організував у гуртожитку секцію з настільного тенісу та аеробіки, а в 1987 році – проводив ранкову гімнастику. Сім разів у 1986 році виїжджав до м. Суземка Брянської області, звідки перевозився будиночок для будівництва культурно-оздоровчого комплексу інституту.

«Тренувальні заняття по біатлону він проводив на високому методичному рівні, - відзначав старший колега – викладач кафедри Володимир Петрович Шпак. - Студенти із великим задоволенням відвідували його тренування». За недолік колеги в ініціативному викладачеві відзначали недостатню вимогливість до студентів, особливо на факультеті ЗТФ, де частими були пропуски занять без поважної причини та відвідування занять із фізвиховання з порушенням спортивної форми. За спогадами Едуарда Москаленка «це був один дуже небагатьох вчителів (саме вчителів, а не викладачів), з яким можна було не соромлячись поговорити на будь-яку тему і бути вислуханим, і отримати відповідь від душі. Людина великого та тонкого гумору, широкого життєвого кругозору. Коли я бачив його на доріжках інституту, одразу здіймався настрій від передчуття цікавої, веселої розмови! Пам'ятаю його автомобіль-дев'ятку, пам'ятаю його будинок-дачу біля Скоропадського озера. Скільки ж надій та планів у нього завжди було в голові. Не можу досі сприйняти думку, що ЙОГО немає!»

Традиційним стала участь в організації та проведенні туристичних походів у якості керівника групи та судді змагань. У 1979 році було вперше проведено та наступного року повторено піший туристичний похід патріотичного спрямування – «Місцями партизанської слави» від с. Стара Гута через Путивльський, Глухівський райони до села Соснівка). Керівниками походів були викладачі Валерій Борисенко, Олександр Курок, Андрій Бор та Володимир Шпак. У травні 1981 та наступного 1982 року піші походи стали ще масштабнішими - територією рідною для Андрія Михайловича - від села Навля через Брянські ліси до станції Зерново (зараз Середина-Буда) та від хутора Смеліж Суземського району на Брянщині до села Стара Гута Середино-Будського району, відповідно. Ці справжні свята тривали щорічно у травні до 1990 року включно. Кожного травня по 350 студентів, об'єднаних у загони по 20 – 25 осіб, отримували індивідуальну маршрутну путівку, розроблену так, щоб шляхи команд не перетиналися і проходили через місця партизанської слави. Упродовж походу студенти ремонтували й оновлювали історичні пам'ятки, доглядали за могилами

полеглих солдат. На фініші походів відбувалися масові збори учасників у зазначеному місці, де облаштовувався загальний табір та проводилися мітинги до Дня Перемоги, влаштовувались змагання з туристичного багатоборства, святкові концерти.

З середини 1980-х у тренера Бора поступово перемагає науковець. Так, у 1986 році він розробляв план-проспект дисертаційного дослідження на тему «Педагогічне стимулювання студентів до здобуття знань, умінь та навичок з фізичного виховання у світлі реформ загальноосвітньої та професійної школи», щоб прикріпитися як здобувача роботи при кафедрі фізвиховання Київського педінституту ім. О. М. Горького. Ще у 1984 році були написані тези «Деякі аспекти фізичної підготовки студентів педагогічних вишів». Крім того, здібний викладач підготував 10 методичних розробок з лижних гонок, стрільби та туристичного походу. У 1987 році 33-річний Андрій Михайлович обладнав навчальний клас із кульової стрільби в інститутському гуртожитку № 2. За неповний рік підготував 6 спортсменів 1-го розряду з лижних гонок та 2 кандидати у майстри спорту СРСР. У 1987 році команда інституту успішно виступила на республіканських змаганнях: 2-е місце з біатлону та перше – з лижних гонок. Згідно рішення Ради інституту був переобраний за конкурсом на посаду старшого викладача кафедри фізвиховання з 14 вересня 1987 року.

Уся спортивна та фізкультурно-оздоровча робота в Глухівському державному педагогічному проводилася спортивним клубом на чолі з кафедрою фізичного виховання. Багато часу віддавали цій роботі викладачі Володимир Шпак, Олександр Курок, Андрій Бор, Віктор Олофінський. Завдяки цьому в інституті була створена належна спортивна база: два спортзали, стрілецький тир, комплексний спортивний майданчик, літня база відпочинку на Десні (завершено обладнання в 1991 р.) і лижна база в мальовничому урочищі Калиновий Кущ (обладнано в 1992 р.).

У жовтні 1988 року інститутом подавалася характеристика – рекомендація на А. М. Бора до Харківського педінституту для здачі кандидатського мінімуму. Станом на 17 травня 1992 року Андрій Михайлович, як здобувач кафедри спортивних ігор Харківського державного педінституту ім. Г. С. Сковороди, своєчасно виконав план наукових досліджень: здав екзамени кандидатського мінімуму, завершив роботу над написанням двох глав дисертації, провів два педагогічні експерименти в яких брали участь студенти ГДПІ, передбачених третьою главою (опрацьовував експериментальний цифровий матеріал) та підготував й надрукував два наочних методичних посібника з теми дисертації та подав тези на конференції з фізичного виховання до м. Бердянськ. Станом на 1 вересня 1992 року були опубліковані чотири статті по темі дисертації: «Деякі аспекти фізичної підготовки студентів педагогічних вишів» (1984, Глухів), «Карл Маркс і здоров'я» (Глухів), «Рухова активність і фізична підготовка студентів старших курсів» (Харків) та дві методичні рекомендації «Комплекси фізичних вправ ля організації кругового тренування на заняттях з фізичного виховання у вузах» й «Фізичні вправи для самопідготовки студентів педагогічних інститутів» (обидві - у Харкові). Науковим керівником був завідувач кафедрою, доктор педагогічних наук, професор А. В. Івойлов.

Паралельно з науковою роботою в 1988-1992 роках викладач, як і раніше, виконував обов'язки судді та головного судді на районних та міських змаганнях з кульової стрільби, а також регулярно готував команду серед студентів та серед викладачів інституту на цих змаганнях. Надавав методичну допомогу з організації спортивно-масової та оздоровчої роботи на факультеті ЗТФ та в гуртожитку № 1. Андрій Бор також регулярно виступав на сесіях міської Ради народних депутатів, піднімаючи питання розвитку спорту в місті та районі.

Протягом 2009–2010 рр. - як завідувач кафедри разом з викладачами підготував відкриття у Глухівському національному педагогічному університеті ім. О. Довженка нової спеціальності «Середня освіта (Історія)». Для її відкриття, кафедру у 2010 р. було перейменовано на кафедру історії. 2011 р. було проведено ліцензування спеціальності «Середня освіта (Історія)» та перший набір здобувачів вищої освіти.

2015 р. брав участь у написанні і виданні книги «Глухів. Випробування війною», де він є автором розділів «Глухівська операція 1943 року» та «Вшанування пам'яті». Входив до складу робочої групи Глухівської міської ради з питань розвитку Глухова як історико-культурного центру України з перетворенням його на центр міжнародного туризму. У 2019 р. Валерій Іванович видав найбільш повне монографічне дослідження «Глухів – столиця Гетьманської України (1708 - 1782 рр.): (від перших поселень до сучасності)». Передчасно помер 20 липня 2022 р., залишивши добру пам'ять та багатющу спадщину: 10 монографій, 5 навчальних посібників, понад 20 наукових статей, понад 50 доповідей на міжнародних, всеукраїнських, регіональних, міжвузівських, тематичних читаннях та тез доповідей та понад 100 публікацій у всеукраїнських, обласних і регіональних часописах, газетах та видавництвах.

18 квітня

100-річчя від дня народження Лідії Киридівни Нарочної - відомої вченої у галузі методики викладання природознавства, кандидатки педагогічних наук (1971), старшого наукового співробітника (1974), Заслуженого працівника народної освіти України (1994), лауреатки Державної премії України в галузі науки і техніки (1984)

Лідія Нарочна народилася 18 квітня 1924 року в російському селі Тернове Єланського району на Волгоградщині. 1947 року закінчила природничий факультет Чуваського державного педагогічного інституту за спеціальністю природознавство з присвоєнням кваліфікації та звання учитель середньої школи, зробивши перший крок до визнання, як методиста викладання природознавства. Понад десятиліття, з 1948 по 1959 рік працювала вчителькою біології у середніх школах. У 1951 році разом з чоловіком Михайлом Ісаєвичем Захаровим (1913 р. н.) та сином Станіславом (1948 р. н.) переїхала до м. Києва. 1959 року перейшла на наукову роботу і обійняла посаду молодшого, а потім і старшого (з 1972 р.) наукового співробітника у науково-дослідному інституті педагогіки Української РСР.

Лідія Нарочна досліджувала проблеми змісту й методів початкового навчання. Вона авторка програм і підручників з природознавства для 2-3-х класів початкової школи, навчальних посібників з методики викладання природознавства в педагогічному училищі, методичних посібників для вчителів початкових класів. Вона провела значну експериментальну діяльність з їх перевірки та упровадження до практики масової школи. Очолювала групу наукових співробітників та викладачів України, що працювали над питанням методики викладання природознавства у початкових класах. Була членом науково-методичної ради при міністерстві освіти СРСР. Педагогом розроблено дидактичні матеріали, діафільми й таблиці з природознавства в початкових класах.

У Київському державному педагогічному інституті ім. О. М. Горького 18 лютого 1971 року захистила дисертацію на здобуття кандидата педагогічних наук. Рішенням Вищої Атестаційної комісії СРСР від 10 жовтня 1973 року була затверджена у вченому

закінчив історико-філологічний факультет Кам'янець-Подільського державного педінституту.

Після річної служби в армії у Сухопутних військах (згодом став офіцером і має військове звання підполковника) продовжилася вчительська праця: у 26 років – створив перший на Дунаєвеччині сільський історико-краєзнавчий музей, за що був нагороджений Почесною грамотою Міністерства народної освіти УРСР та був призначений директором школи. Також цього ж 1970-го року він став і на весільний рушник – одружившись 22 лютого із Тамарою Костянтинівною Тітовою (Прокопчук, 1948 р. н.)

У 1990 р. - учасник установчого з'їзду Всеукраїнської спілки краєзнавців; з 1993 р. - член правління спілки та член редколегії всеукраїнського фахового журналу «Краєзнавство», а також – член Національної спілки журналістів України.

У 1994 р. Віктор Степанович здобув науковий ступінь кандидата історичних наук, підготувавши та захистивши на засіданні спеціалізованої вченої ради в Інституті історії України НАН України дисертаційне дослідження з історії краєзнавчого руху на Поділлі. 2001 р. відомому науковцю-історикі було присвоєно вчене звання доцента.

20 лютого 2009 р. на засіданні спеціалізованої вченої ради в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук зі спеціальності «Історія України». Через два роки - 20 січня 2011-го Атестаційна колегія Мінсосвіти України присвоїла йому вчене звання професора.

З 1 лютого 2019 року (ювілей – 5 років) Віктор Степанович працює на посаді професора кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Почерк видатного науковця – за цей час: це поява нових навчальних дисциплін, робота з аспірантами, а також рецензування вже трьох дисертацій на здобуття вченого звання доктора філософії в галузі «Гуманітарні науки» та участь у роботі трьох разових спеціалізованих вчених рад.

Але перш за все, активна публікаційна активність. Професор В. С. Прокопчук автор понад 80 окремих видань та близько 650 наукових праць, уміщених у наукових збірниках та журналах України, Австралії, Канади, Польщі та інших країн.

Умовні скорочення:

- АМН – Академія медичних наук
АН – Академія наук
АРСР – Автономна радянська соціалістична республіка
АТО – антитерористична операція ВУАН – Всеукраїнська академія наук
ЄС – Європейський Союз
ІСОМ – Комітет міжнародної ради музеїв
КНР – Китайська Народна Республіка
МІМ – Московський історичний музей
НАН України – Національна академія наук України
НВМС – Національна всеукраїнська музична спілка (з 1998 р.)
НДІ – науково-дослідний інститут
НСАУ – Національна спілка архітекторів України НСЖУ – Національна спілка журналістів України (з 1999 р.)
НСКУ – Національна спілка краєзнавців України (з 2008 р.)
НСМНМУ – Національна спілка майстрів народного мистецтва України (з 1998 р.)
НСПУ – Національна спілка письменників України (з 1997 р.)
НСХУ – Національна спілка художників України (з 1998 р.)
ОДА – Обласна державна адміністрація
ОУН – Організація українських націоналістів
ПАТ «СМНВО» – публічне акціонерне товариство «Сумське машинобудівне науково-виробниче об'єднання»
РВВС – районний відділ внутрішніх справ
РРФСР – Російська Радянська Федеративна Соціалістична Республіка
СЖ СРСР – Спілка журналістів СРСР
СМНМУ – Спілка майстрів народного мистецтва України
СНВО – Сумське науково-виробниче об'єднання
СП СРСР – Спілка письменників СРСР
СПУ – Спілка письменників України
СРСР – Союз Радянських Соціалістичних Республі
СХУ – Спілка художників України
УГА – Українська господарська академія
УНР – Українська народна республіка
УПА – Українська повстанська армія
УРСР – Українська радянська соціалістична республіка
ЮНЕСКО – Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури

ЗМІСТ

Вступне слово	3
Перелік знаменних і пам'ятних дат Глухівщини на 2024 рік	4
70-та річниця від дня смерті Григорія Львовича Сапітона	62
70 років від дня народження Андрія Михайловича Бора	65
75-та річниця від дня народження Валерія Івановича Белашова	69
100-річчя від дня народження Лідії Киридівни Нарочної	71
100-річчя від дня народження В'ячеслава Антоновича Кубицького	72
10 років від дня смерті Івана Михайловича Ляшка	74
80 років від дня народження Віктора Степановича Прокопчука	76
Умовні скорочення	78
Використана та рекомендована література	79

Календар знаменних дат і подій історії Глухівщини: 2024 рік.

Довідкове електронне видання

Підп. до друку 26.11.2024 р.

Формат 60x84/16.

Умов. друк. арк. 4,86. Зам. №3444 Облік.-вид. арк. 4,57.

Папір офсетний. Гарнітура Таймс.

Видавництво Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра
Довженка.

41400, м. Глухів, Сумська обл., вул. Київська, 24,

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи СМв №046 від 16 червня 2014 року

Видруковано у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра
Довженка. 41400, м. Глухів, Сумська обл., вул. Київська, 24.